

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.003.01.2022

Pan
Krzysztof Michałkiewicz
Prezes Zarządu
Państwowego Funduszu Rehabilitacji
Osób Niepełnosprawnych

Al. Jana Pawła II 13
00-828 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.35.2023
Komisji Rozstrzygającej Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 31 maja 2023 r.

I/22/002 Dochodzenie należności przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON lub Fundusz) Al. Jana Pawła II 13, 00-828 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Michałkiewicz, Prezes Zarządu PFRON, od 15 listopada 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Marlena Maląg, Prezes Zarządu PFRON, od 20 grudnia 2018 r. do 14 listopada 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Dochodzenie należności przez PFRON
Okres objęty kontrolą	2019-2022 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	1. Michał Przybylski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/66/2022 z 3 października 2022 r. 2. Bartłomiej Ślusarczyk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/67/2022 z 4 października 2022 r. 3. Anna Żarek, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KPS/65/2022 z 3 października 2022 r.

(akta kontroli t. 1 str. 1-3)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W kontrolowanej działalności NIK stwierdziła nieprawidłowości w zakresie ewidencji należności, polegające na: nieprowadzeniu wyodrębnionej ewidencji wydatków dokonywanych ze środków otrzymywanych corocznie przez PFRON z dotacji celowej na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w łącznej wysokości 2 741 860,0 tys. zł³, co było niezgodne z art. 152 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji metodą weryfikacji sald według stanu na 31 grudnia 2020 r. i 2021 r., nieterminowym wykorzystaniu odpisów aktualizujących wartość należności na łączną kwotę 1743,9 tys. zł z opóźnieniem wynoszącym od 21 miesięcy do 221 miesięcy licząc od końca roku, w którym należność uległa przedawnieniu, oraz nieterminowym rozliczaniu przez Fundusz wpłat należności dokonywanych przez dłużników z opóźnieniem wynoszącym od 33 do 175 dni. W konsekwencji powyższych nieprawidłowości, stan należności w księgach rachunkowych Funduszu był

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ W tym w 2019 r. – 717 860,0 tys. zł, w 2020 r. – 673 000,0 tys. zł; w 2021 r. – 675 000,0 tys. zł i w 2022 r. – 676 000,0 tys. zł

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.; dalej: ufp.

nierzetelny, co stanowiło naruszenie art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵.

Prezes Zarządu PFRON nie zapewnił właściwej obsługi realizacji zadań z zakresu dochodzenia należności. W badanych próbach prowadzonych postępowań administracyjnych, spraw związanych z udzielaniem ulg, spraw przekazanych do windykacji oraz tworzenia i wykorzystania odpisów, stwierdzono nieprawidłowości polegające na: przewlekłości i nierzetelności prowadzonych postępowań administracyjnych, niestosowaniu w pięciu przypadkach przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶ przy rozpatrywaniu wniosków o rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnych dotyczących dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych lub odroczenia terminu ich płatności, nieterminowym rozliczaniu przez PFRON wpłat na poczet należności dokonywanych przez dłużników, niewystawieniu tytułu wykonawczego w jednym przypadku, co skutkowało przedawnieniem należności.

W kontrolowanym zakresie NIK jako prawidłowe oceniła wdrożenia przez PFRON od stycznia 2022 r. systemu informatycznego o nazwie P-WIND, wykorzystywanego do kompleksowej obsługi prowadzonych spraw z zakresu windykacji należności.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. Obsługę dochodzenia należności w PFRON realizuje kilka Departamentów: Departament ds. Wpłat⁸, Departament ds. Rynku Pracy⁹, Departament ds. Finansowych¹⁰, Departament ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz Departament ds. Windykacji Należności¹¹.

(akta kontroli t. 1 str. 30-33)

W latach 2019-2022 (I półrocze) należności brutto¹² wzrosły z 1 009 217,3 tys. zł na początku 2019 r. do 1 090 536,6 tys. zł na koniec I półrocza 2022 r., tj. o 8,1%. Ponad 86% stanu należności na koniec I półrocza 2022 r. objęte było odpisami aktualizującymi wartość należności¹³.

Decyzje w zakresie tworzenia, wykorzystania i rozwiązania odpisów aktualizujących wartość należności do 12 października 2020 r. podejmowali pełnomocnicy Prezesa Zarządu PFRON¹⁴, a od 12 października 2020 r. pełnomocnicy Zarządu PFRON¹⁵.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.; dalej: uor.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.; dalej: k.p.a.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: DW.

⁹ Dalej: DRP.

¹⁰ Dalej: DF.

¹¹ Dalej: DWN.

¹² Łącznie z należnościami objętymi odpisami aktualizującymi wartość należności.

¹³ Stan odpisów aktualizujących: w 2019 r. utworzono 202 030,2 tys. zł, wykorzystano 49 399,2 tys. zł, rozwiązano 58 579,5 tys. zł; w 2020 r. – 208 981,8 tys. zł, 29 620,4 tys. zł, 73 992,6 tys. zł; w 2021 r. – 182 071,2 tys. zł, 223 070,1 tys. zł, 58 982,5 tys. zł; w 2022 r. (I półrocze) – 89 345,6 tys. zł, 65 072,5 tys. zł, 25 455,9 tys. zł.

¹⁴ Zgodnie z § 1 ust. 5 uchwały nr 31/2017 Zarządu PFRON z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie ewidencji odpisów aktualizujących wartość należności oraz spisywania ze stanu należności nieściągalnych należności z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON (dalej: uchwała nr 31/2017 Zarządu PFRON), Zarząd PFRON postanowił podejmować decyzje w sprawie utworzenia, wykorzystania, rozwiązywania odpisów aktualizujących z tytułu obowiązkowych wpłat oraz odpisania nieściągalnych należności, zgodnie z udzielonymi pełnomocnictwami przez Prezesa Zarządu PFRON.

¹⁵ Zgodnie z § 1 ust. 5 uchwały nr 72/2020 Zarządu PFRON z dnia 12 października 2020 r. w sprawie ewidencji odpisów aktualizujących wartość należności oraz spisywania ze stanu należności nieściągalnych należności z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON (dalej: uchwała nr 72/2020 Zarządu PFRON), Zarząd PFRON postanowił podejmować decyzje w sprawie utworzenia, wykorzystania, rozwiązywania odpisów aktualizujących z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON oraz odpisania nieściągalnych należności przez ustanowionych pełnomocników Zarządu PFRON.

Odpisy aktualizujące wartość należności były tworzone w DW na podstawie przygotowywanych na ogół raz w miesiącu wniosków. Zgodnie z udzielonymi pełnomocnictwami, decyzje w zakresie tworzenia, wykorzystania i rozwiązania odpisów aktualizujących wartość należności powinny być podejmowane przez łącznie dwie umocowane do tego osoby. W wyniku kontroli wszystkich 48 wniosków w sprawie utworzenia odpisów aktualizujących wartość należności na łączną kwotę 238 575,5 tys. zł (2019 r. – 71 581,6 tys. zł, 2020 r. – 79 302,8 tys. zł, 2021 r. – 63 497,3 tys. zł, I półrocze 2022 r. – 24 193,8 tys. zł), stwierdzono, że w przypadku wszystkich wniosków decyzje były podejmowane przez osoby posiadające pełnomocnictwa Prezesa Zarządu PFRON lub pełnomocnictwa Zarządu PFRON. Na wnioskach decyzje były podpisywane: w dwóch przypadkach przez dwóch Naczelników z wykorzystaniem pieczętek funkcyjnych, w 23 przypadkach przez dwóch Naczelników z wykorzystaniem podpisu elektronicznego, w 19 przypadkach przez dwóch Naczelników z upoważnienia Prezesa Zarządu PFRON, w dwóch przypadkach przez Dyrektora DW i Naczelnika z upoważnienia Prezesa Zarządu PFRON oraz w dwóch przypadkach przez Zastępcę Dyrektora DW i Naczelnika z wykorzystaniem podpisu elektronicznego. Dyrektor DW, Zastępca Dyrektora DW i Naczelnicy wydziałów DW podejmujący decyzje w zakresie poszczególnych 48 wniosków wyjaśnili, że nie dysponowali pieczętkami imiennymi pełnomocników Prezesa Zarządu PFRON oraz pełnomocników Zarządu PFRON, ale podejmowali decyzje zgodnie z udzielonymi pełnomocnictwami. Składający wyjaśnienia wskazali również, że obie obowiązujące w okresie objętym kontrolą uchwały Zarządu PFRON nie regulowały trybu podpisywania dokumentów przez umocowane osoby. NIK nie podważa faktu, że osoby podejmujące decyzje w związku z przygotowanymi wnioskami w sprawie utworzenia odpisów aktualizujących wartość należności były do tego umocowane.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220, 238-259, 333, 335, 337-339; t. 2 str. 369-490)

Do stycznia 2021 r., odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON były tworzone po upływie siedmiu miesięcy od terminu wymagalności zapłaty, a od lutego 2021 r. po upływie 12 miesięcy od terminu wymagalności zapłaty.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 2 str. 561-562, 569-581)

DW w dwóch przypadkach utworzył odpisy aktualizujące wartość należności na łączną kwotę 118,2 tys. zł za okresy sprawozdawcze, które uległy przedawnieniu zgodnie z art. 70 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹⁶. 13 stycznia 2021 r. zawnioskowano o utworzenie odpisu dla podmiotu¹⁷ za okresy sprawozdawcze od maja do lipca 2015 r. w kwocie 20,8 tys. zł, podając jako podstawę „starsze niż 7 miesięcy”, a we wniosku z 28 stycznia 2022 r. zawnioskowano o utworzenie odpisu dla podmiotu¹⁸ za okresy sprawozdawcze od grudnia 2015 r. do listopada 2019 r. w kwocie 97,4 tys. zł, podając jako podstawę „starsze niż 12 miesięcy”, pomimo tego, że okresy sprawozdawcze od maja do lipca 2015 r. uległy przedawnieniu z 31 grudnia 2020 r., a okresy sprawozdawcze od grudnia 2015 r. do listopada 2016 r. uległy przedawnieniu z 31 grudnia 2021 r. Dyrektor DW wyjaśniła, że oba odpisy zostały utworzone po wydaniu decyzji określających wysokość, co w pierwszym przypadku miało miejsce 30 listopada 2020 r., a w drugim 7 grudnia 2021 r. Na obie decyzje wydano postanowienia o nadaniu rygoru natychmiastowej wykonalności odpowiednio 2 grudnia 2020 r. i 7 grudnia 2021 r., a tytuły wykonawcze zostały wystawione odpowiednio 17 grudnia 2020 r. i 29 grudnia 2021 r. W chwili tworzenia dwóch ww. odpisów aktualizujących wartość należności, PFRON nie

¹⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 2651, ze zm.; dalej: Ordynacja podatkowa.

¹⁷ Numer w rejestrze PFRON 06V0802E5.

¹⁸ Numer w rejestrze PFRON 06V1751D1.

dysponował wiedzą, czy organ egzekucyjny zastosował środek egzekucyjny przerywający bieg przedawnienia. Pomimo tego, że należności uległy przedawnieniu z odpowiednio 31 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2021 r., Fundusz utworzył odpisy aktualizujące wartość należności, co było działaniem nierzetelnym i negatywnie wpływało na rzeczywisty stan należności PFRON.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220, 581-582, 637-640)

W okresie objętym kontrolą odpisy aktualizujące wartość należności były wykorzystywane na podstawie wniosków przygotowywanych przez pracowników merytorycznych i przekazywanych do pełnomocników Prezesa Zarządu PFRON / Prezesa Zarządu PFRON, zgodnie z obowiązującymi uchwałami Zarządu PFRON w tej sprawie. Stwierdzono, że sześć wniosków na łączną kwotę 1743,9 tys. zł w sprawie wykorzystania odpisów aktualizujących wartość należności zostało przygotowanych przez DW¹⁹ i DWN²⁰ z opóźnieniem wynoszącym od 21 miesięcy do 221 miesięcy licząc od końca roku, w którym należność uległa przedawnieniu. Dyrektor DW nie wyjaśniła, dlaczego wnioski, za które odpowiadał DW, nie zostały przygotowane niezwłocznie. Wskazała jednak, że zostały one przygotowane podczas porządkowania rozrachunków podmiotów w związku z niewystawieniem tytułów wykonawczych oraz brakiem informacji zwrotnej z Wydziału Egzekucji o prowadzonej egzekucji należności objętych odpisami. W zakresie wniosków przygotowanych przez DWN, Dyrektor DWN wyjaśnił opóźnienie w przygotowaniu wniosków w sprawie wykorzystania odpisów aktualizujących wartość należności dużą liczbą spraw prowadzonych przez DWN i koniecznością dokonywania priorytetyzacji realizowanych przez pracowników zadań. NIK wskazuje, że zgodnie z art. 20 ust. 1 uor, w księgach rachunkowych okresu sprawozdawczego należy ująć każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Niezależnie od przyczyn, brak bieżącej weryfikacji należności powoduje, że nie odzwierciedla ich stanu faktycznego, a zdarzenia są ujmowane niezgodnie z wyżej przywołanym przepisem uor, co wpływa na rzetelność ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 2 str. 586-587; t. 7 str. 225-226)

W okresie objętym kontrolą w DW odpisy aktualizujące były rozwiązywane na podstawie list sporządzonych co do zasady codziennie, zawierających zestawienie spłaconych należności.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220, 238-259; t. 2 str. 519-520, 524-526, 530-532, 537-540, 545-546, 551-553, 555-560)

W 30 przypadkach na łączną kwotę 79,7 tys. zł dokonane wpłaty należności zostały rozliczone przez pracowników PFRON z opóźnieniem wynoszącym od 33 do 175 dni od daty dokonania wpłaty. Powyższe opóźnienia dotyczyły wpłat, które m.in. zawierały błędny opis wpłaty lub nie zawierały opisu wpłaty w związku z czym niemożliwe było ich automatyczne rozliczenie przez system informatyczny i wymagało to ręcznego rozliczenia przez pracownika. W jednym przypadku wpłata w wysokości 3,3 tys. zł dokonana 27 grudnia 2019 r. została rozliczona 3 marca 2020 r., a odpis aktualizujący wartość należności został rozwiązany 4 marca 2020 r. W konsekwencji wpłata nie została rozliczona w księgach rachunkowych Funduszu w 2019 r.

W ocenie NIK, niezależnie od przyczyn, późne rozliczenie wpłat negatywnie wpływa na terminowość rozwiązywania odpisów aktualizujących wartość należności i uniemożliwia realizację dyspozycji zawartej w art. 20 ust. 1 uor, tj. ujmowania

¹⁹ Wniosek nr 647 na kwotę 29,7 tys. zł z 5 czerwca 2019 r. oraz wnioski nr 1626 na kwotę 1138,2 tys. zł i 1585 na kwotę 10,7 tys. zł z 19 lutego 2020 r.

²⁰ Wniosek nr 1491 na kwotę 69 tys. zł z 13 stycznia 2019 r., wniosek nr 1563 na kwotę 65,3 tys. zł i wniosek nr 2554 na kwotę 431 tys. zł z 16 czerwca 2021 r.

w księgach rachunkowych okresu sprawozdawczego każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

(akta kontroli t. 2 str. 1-29, 640-641, 643-645)

W okresie objętym kontrolą wysłano 7704 wezwań do zwrotu środków i wydano 6207 decyzji określających wysokość zobowiązań z tytułu wpłat na PFRON / decyzji nakazujących zwrot środków PFRON. PFRON w 1003 przypadkach przeniósł odpowiedzialność na osoby trzecie lub spadkobierców. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu PFRON, Fundusz nie stosuje uprawnień wierzyciela określonych w art. 49a ust. 1 i 49b ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych²¹, bowiem na tym etapie postępowania o wiele bardziej istotne jest przygotowanie upomnienia i tytułu wykonawczego i skierowanie go do właściwych organów egzekucyjnych, które mogą w szybki sposób i skutecznie podjąć działania wobec nieruchomości dłużnika, jak i jego ruchomości. W opinii Prezesa Zarządu PFRON ustawowe narzędzia nie przyspieszają działań windykacyjnych i nie zwiększają ich skuteczności, dlatego większy nacisk jest kładziony na sprawne wykonywanie czynności windykacyjnych i powierzanie prowadzenia egzekucji właściwym organom. Odpowiedzialność na osoby trzecie jest przenoszona w przypadkach, gdy egzekucja wobec dłużnika głównego jest bezskuteczna i uwarunkowania prawne i faktyczne pozwalają na wydanie decyzji o przeniesieniu odpowiedzialności.

(akta kontroli t. 1 str. akta kontroli str. 203-220, t. 7 str. 143-145)

W latach objętych kontrolą PFRON udzielił łącznie 3452 ulgi w spłacie należności (1541 dotyczyło rozłożenia na raty spłaty należności²², 1016 – umorzenia należności²³ i 895 – odroczenia terminów płatności²⁴), na łączną kwotę 220 365,1 tys. zł (rozłożenie na raty – 171 912,9 tys. zł, odroczenie terminu płatności należności – 33 048,2 tys. zł, umorzenie – 15 404,0 tys. zł).

(akta kontroli t. 1 str. 222-321; t. 7 str. 79-81)

W latach objętych kontrolą wystawiono łącznie 14 910 tytułów wykonawczych (2019 r. – 5289, 2020 r. – 3824, 2021 r. – 3919, I półrocze 2022 r. – 1878) na łączną kwotę 443 541,3 tys. zł (2019 r. – 187 624,8 tys. zł, 2020 r. – 120 400,8 tys. zł, 2021 r. – 91 733,1 tys. zł, I półrocze 2022 r. – 43 782,7 tys. zł). Zakończono ogółem 12 393 sprawy (2019 r. – 4493, 2020 r. – 3298, 2021 r. – 3297, I półrocze 2022 r. – 1305) i odzyskano łącznie kwotę 229 129,0 tys. zł (2019 r. – 78 744,7 tys. zł, 2020 r. – 59 484 tys. zł, 2021 r. – 56 104,9 tys. zł, I półrocze 2022 r. – 34 795,4 tys. zł).

(akta kontroli t. str. 204)

Według stanu na 30 września 2022 r. PFRON w stosunku do czterech podmiotów²⁵ nie prowadził działań windykacyjnych (dotyczyło to należności na łączną kwotę 1391,3 tys. zł).

(akta kontroli t. 7 str. 205-206, 261-264)

PFRON poniósł koszty w łącznej wysokości 1209,5 tys. zł tytułem zwrotów kosztów postępowania sądowego.

(akta kontroli t. 1 str. 349-359)

2. Księgi rachunkowe Funduszu prowadzono w zintegrowanym systemie informatycznym System Obsługi Finansowej 2 (SOF2). Realizację zadań DW z zakresu obsługi pracodawców zobowiązanych do dokonywania obowiązkowych wpłat lub zwolnionych z tych wpłat, wspierał System Ewidencji Poboru Wpłat, na który

²¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 100; dalej: ustawa o rehabilitacji.

²² W 2019 r. – 360, 2020 r. – 483, 2021 r. – 509, I półrocze 2022 r. – 189.

²³ W 2019 r. – 449, 2020 r. – 186, 2021 r. – 270, I półrocze 2022 r. – 111.

²⁴ W 2019 r. – 18, 2020 r. – 641, 2021 r. – 216, I półrocze 2022 r. – 20.

²⁵ Nr identyfikacyjny: 79X0027G3, 12Q9428A4, 12R4867K1 oraz jeden podmiot bez numeru identyfikacyjnego.

składa się system NEO i e-PFRON2. Realizację zadań DRP obejmującą dofinansowanie i refundację wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych wspierał System Obsługi Dofinansowań i Refundacji (SODiR) oraz PAWOR²⁶. Od 2022 r. realizację zadań DWN obejmującą procesy windykacyjne i egzekucyjne wspierał System ds. Windykacji Cywilnoprawnej i Administracyjnej (P- WIND). System NEO, SODiR oraz P-WIND pełniły również funkcję księgi pomocniczej.

(akta kontroli t. 1 str. 88-92 128-130, 149-151, 158-160, 173-176)

Z ustaleń kontroli wynika, że występowały nieprawidłowości w zakresie ewidencji należności. Księgi rachunkowe nie dostarczały w pełni wiarygodnych danych o stanie należności. Jak wyjaśniła Główna Księgowa układy danych prezentowane przez poszczególne systemy informatyczne PFRON są wystarczające do sporządzenia obligatoryjnych sprawozdań finansowych oraz sprawozdań budżetowych. Informacje o należnościach i zaległościach są zawarte w dziedzinowych systemach informatycznych, a także w pomocniczych plikach formatu Excel będących w dyspozycji różnych jednostek organizacyjnych. Systemy są niejednorodne, dlatego schematy generowania i prezentowania danych są różne. W celu usprawnienia ewidencji należności PFRON podjął działania, których efektem jest funkcjonujący od stycznia 2022 r. system wspierający zadania windykacyjne P-WIND. Według stanu na koniec listopada 2022 r. w księgach rachunkowych nadal były ujęte należności od dziewięciu podmiotów na łączną kwotę 3757,8 tys. zł z tytułu refundacji VAT z lat 1999-2015 oraz od dwóch podmiotów w łącznej wysokości 3580,2 tys. zł z tytułu faktur węglowych z lat 2002-2005. W I kwartale 2022 r. w rejestrze prowadzonym przez DWN figurowało z ww. tytułów 10 spraw. W dwóch z nich systematycznie wpływały wpłaty²⁷. Jak wyjaśnił Dyrektor DWN stopniowo podejmowane są działania zmierzające do wyksiegowania należności, które nie rokują w żaden sposób, na odzyskanie jakichkolwiek środków tytułem spłaty zadłużenia wobec PFRON.

(akta kontroli t. 1 str. 325, 331, 360-361; t. 3 str. 292-310, 337-344, 414-415; t. 7 str. 204)

W księgach rachunkowych PFRON nie było podziału analitycznego na poszczególne decyzje administracyjne i poszczególne podmioty będące stronami decyzji administracyjnych. W księgach ujmowano należności wynikające z ostatecznych, niespłaconych decyzji określających wysokość zobowiązań z tytułu wpłat na PFRON lub nakazujących zwrot środków PFRON (dane analityczne prowadzone były w arkuszach Excel). Z zasady nie ujmowano wezwań do zapłaty, gdyż jak wyjaśniła Główna Księgowa, nie zawierały one ostatecznej kwoty należności na rzecz PFRON. W przypadku dokonania przez dłużnika wpłaty należności po wezwaniu do zapłaty, kwoty ujmowano jako przychód PFRON. Ewidencja księgowa w przypadku DRP prowadzona była w oparciu o dane przetwarzane w arkuszach kalkulacyjnych Excel. Jak wyjaśniła Główna Księgowa było to jedyne źródło danych w zakresie księgi głównej Funduszu.

(akta kontroli t. 1 str. 325, 331, 361-384; t. 3 str. 413-414)

W latach 2019 – 2022 PFRON otrzymał dotację celową m.in. na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, o którym mowa w art. 26a ustawy o rehabilitacji, w łącznej kwocie 2 741 860,0 tys. zł. Udział dotacji w dofinansowaniu do wynagrodzeń stanowił w latach 2019-2021 odpowiednio: 22%, 20,55%, 20,21%. Stwierdzono, że PFRON nie prowadził wyodrębnionej ewidencji środków wydatkowanych z dotacji celowej na dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, co było niezgodne z art. 152 ust. 1 upf, § 4 ust. 4 umowy dotacji

²⁶ Aplikacja stworzona przez pracowników PFRON, która służy do przechowywania i przetwarzania w sposób ujednoczony wszystkich informacji dotyczących podmiotów, wobec których prowadzone są postępowania administracyjne oraz wyjaśniające.

²⁷ Heban spółka cywilna – ostatnia wpłata 23 listopad 2022 r. oraz PPH Unirol spółka cywilna – ostatnia wpłata 30 listopad 2022 r.

celowej nr 1/2018/PFRON z 21 grudnia 2018 r. i nr 1/2019/PFRON z 20 grudnia 2019 r. oraz § 6 ust. 4 umowy dotacji celowej nr 2020/12/393 z 31 grudnia 2020 r. i nr 233/2021/PFRON z 21 grudnia 2021 r. Prezes Zarządu PFRON wyjaśnił, że skala zadania wynikającego z art. 26a ustawy o rehabilitacji uniemożliwia Funduszowi prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej. Zwrócił również uwagę na fakt, że kwota na realizację tego zadania w planie finansowym PFRON po zmianach na rok 2022 wynosiła 3 450 000 tys. zł, a liczba beneficjentów w ujęciu miesięcznym kształtowała się na poziomie 32-33 tys. i obejmowała 225-230 tys. zatrudnionych pracowników niepełnosprawnych. Główna Księgowa wyjaśniła, że wyodrębniona ewidencja księgowa nie była prowadzona, ponieważ system SODiR, będący księgą pomocniczą, nie posiadał takiej funkcjonalności. NIK podkreśla, że niezależnie od skali realizowanego zadania, PFRON zobowiązał się w umowie dotacji celowej do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej dla środków wydatkowanych z tej dotacji i winien był się z tego wywiązać.

(akta kontroli t. 1 str. 649-695, 697, 718, 742, 764; t. 2 str. 610; t. 3 str. 415, 419; t. 7 str. 137-139)

PFRON nie dysponował strukturą wiekową należności, jak również danymi dotyczącymi stanu zaległości z tytułu nienależnie pobranego dofinansowania, przypisów należności oraz kwot środków wyegzekwowanych, ponieważ nie prowadził odrębnej ewidencji księgowej w tym zakresie. Brak kluczowych danych, dotyczących dofinansowań do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych uniemożliwiał dokonywanie systematycznych analiz, a w konsekwencji – utrudniał sprawowanie nadzoru nad skutecznością działań PFRON w obszarze dochodzenia nienależnie pobranych środków finansowych. Prowadzono systemowy monitoring poszczególnych należności pod kątem przedawnienia, co zaspokajało potrzeby departamentów merytorycznych. Jednak jak ustalono w trakcie kontroli prowadzony monitoring nie był w pełni skuteczny, ponieważ nie zapobiegł przedawnieniu należności. Również proces związany z tworzeniem, rozwiązywaniem i wykorzystywaniem odpisów aktualizujących, czy też sama inwentaryzacja należności nie mogły w dostateczny sposób pełnić roli narzędzia wspierającego dochodzenie należności. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu PFRON w styczniu 2022 r. oddano do użytkowania system P-WIND, w którym docelowo znajdują się wszystkie należności PFRON, z wyłączeniem należności z tytułu wpłat obowiązkowych, jednak termin zakończenia prac nad planowanymi zmianami nie był możliwy do określenia w czasie prowadzonej przez NIK kontroli.

(akta kontroli t. 1 str. 331, 333-335; t. 7 str. 165)

W stosunku do 340 postępowań częściowo lub w całości upłynął pięcioletni termin dochodzenia roszczeń na łączną kwotę 170 850,2 tys. zł. PFRON stosował do tych roszczeń 10-letni termin przedawnienia wynikający z przepisów ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny²⁸ oraz z art. 17 ust. 1 rozporządzenia Rady (UE) nr 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej²⁹, a nie pięcioletni termin wynikający z art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej. Jak wyjaśniła Dyrektor DRP, DRP ustalając termin przedawnienia zobowiązań działał w oparciu o opinie organu II instancji i dotychczasowe orzecznictwo. Już w 2019 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny, jak i Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów³⁰ wskazywały na konieczność stosowania pięcioletniego terminu ustawy Ordynacja podatkowa. Mimo to DRP zaczął stosować pięcioletni okres przedawnienia roszczeń w II połowie 2020 r. po rekomendacjach radców prawnych PFRON i przyjęciu ich przez Zarząd PFRON³¹. Prezes Zarządu PFRON wskazał, że wobec istniejących,

²⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.c.

²⁹ Dz. Urz. UE L 248 z 24.09.2015 r., str. 9.

³⁰ Pismo z 6 sierpnia 2019 r. znak: DMP-2.52.179.2019.AH.

³¹ Informacja nr 3/DRP/2020 z 30 lipca 2020 r. w sprawie stosowania przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa w ramach zadań realizowanych przez Departament ds. Rynku Pracy – przyjęta przez Zarząd PFRON 1 września 2020 r.

konkurencyjnych przepisów, Fundusz wystąpił do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej o wydanie opinii prawnej m.in. w zakresie stosowania przepisów Ordynacji podatkowej regulujących zasady przedawnienia roszczeń. W opinii z 30 marca 2020 r. Prokuratura podzieliła pogląd dotyczący pięcioletniego okresu przedawnienia i stosowania przez PFRON w tym zakresie przepisów działu III Ordynacji podatkowej. Prezes Zarządu PFRON wyjaśnił również, że o istnieniu należności można mówić dopiero po wydaniu decyzji i uzyskaniu przez nią waloru ostateczności, dlatego też kwoty wskazane jako przedawnione stanowią jedynie hipotetyczną wysokość kwoty do zwrotu, chociażby z uwagi na ich „niepewność”, co do wysokości kwoty jaką Fundusz powinien otrzymać.

NIK podkreśla, że przepisy w tym zakresie zostały doprecyzowane już w 2017 r. ustawą z dnia 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych³², którą wprowadzono zmianę w art. 60 ufp. Jej skutkiem było uznanie przychodów państwowych funduszy celowych jako środków publicznych stanowiących niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym, do których stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy Ordynacja podatkowa³³. Po wejściu w życie art. 60 ufp sprawy dotyczące niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publiczno-prawnym, wszczęte po 1 stycznia 2010 r., powinny być załatwione w trybie określonym w nowych przepisach także wówczas, gdy odnoszą się do należności należnych przed tą datą.

(akta kontroli t. 1 str. 362-384, 394-646; t. 7 str. 125-129)

3. W latach 2019-2021 PFRON przeprowadzał inwentaryzację należności metodą weryfikacji sald według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., 2020 r. i 2021 r. w oparciu o *Instrukcję inwentaryzacyjną*³⁴. Porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji realnej wartości składników majątku dokonywały zespoły weryfikujące, w skład których wchodził pracownik komórki merytorycznej oraz pracownik księgowości. Inwentaryzacja za lata 2020 i 2021 została udokumentowana, jednak nie została prawidłowo przeprowadzona.

(akta kontroli t. 3 str. 1-248)

Zespoły weryfikujące stwierdziły różnice w saldach, w tym np. w protokołach inwentaryzacji metodą weryfikacji wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. dla konta 249-87-02 „Rozliczenia beneficjentów HOMER – windykacja” wykazano stan „przed” 86 106,38 zł, „po” 88 063,77 zł – różnica 1957,39 zł, dla konta 249-87-03 „Rozliczenia beneficjentów SEZAM – windykacja” wykazano „przed” 2 157 663,35 zł, „po” 2 200 900,34 zł różnica 43 236,99 zł, według korekty sporządzonej 15 lutego 2021 r. stan był zgodny i wynosił 2 200 900,34 zł, dla konta 249-88-03 „Rozliczenia beneficjentów nadwyżki VAT – windykacja” wykazano „przed” 4 525 961,67, „po” 4 619 900,15 zł – różnica 93 938,48 zł, według korekty sporządzonej 15 lutego 2021 r. stan był zgodny i wynosił 4 619 900,15 zł, dla konta 249-88-04 „Rozliczenia beneficjentów – faktury węglowe – windykacja” wykazano „przed” 3 361 420,19 zł, „po” 3 422 841,94 zł – różnica 61 421,75 zł, według korekty sporządzonej 15 lutego 2021 r. stan był zgodny i wynosił 3 422 841,94 zł, dla konta 249-88-06 „Rozliczenia beneficjentów ZFRON – windykacja” wykazano „przed” 14 542 155,31 zł, „po” 14 846 410,26 zł – różnica 304 254,95 zł, dla konta 249-88-05 „Rozliczenia beneficjentów – dofinansowania SODiR, sprawy karne – windykacja” wykazano stan „przed” 44 728 199,03 zł, „po” 43 135 782,21 zł – różnica 1 592 416,82 zł, dla konta 249-89-01 „Pozostałe rozrachunki K.P.A. – dofinansowania w ramach programów

³² Dz. U. poz. 659.

³³ Art. 67 ust. 1 ufp.

³⁴ Zarządzenie nr 87/2018 Prezesa Zarządu PFRON z dnia 13 września 2018 r. w sprawie wprowadzenia *Instrukcji inwentaryzacyjnej* w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

i zadań ustawowych – windykacja” wykazano „przed” 5 087 928,60 zł, „po” 7 992 352,86 zł – różnica 2 904 424,26 zł, według korekty sporządzonej 17 lutego 2021 r. wykazano „przed” 7 746 158,07 zł, „po” 7 992 352,86 zł – różnica 246 194,79 zł, dla konta 249-89-06-01 „Pozostałe rozrachunki – KPA – windykacja – dofinansowanie art. 26a - § 2440” wykazano stan „przed” 1 564 501,25 zł, „po” 1 652 094,32 zł – różnica 87 593,07 zł, według korekty sporządzonej 17 lutego 2021 r. „przed” 1 611 355,83 zł, „po” 1 652 094,32 zł – różnica 40 738,48 zł. Z kolei w protokołach z inwentaryzacji metodą weryfikacji sald wg stanu na 31 grudnia 2021 r. dla konta 249-89-04 „Pozostałe rozrachunki – windykacja – zmiana trybu, restrukturyzacja” wykazano tożsame kwoty „przed” i „po”, tj. 112 475 214,07 zł, a według korekty sporządzonej 16 lutego 2022 r. „przed” 112 475 214,07 zł, „po” 111 631 712,35 zł – różnica 843 501,72 zł, dla konta 280-89-03 „Odpisy aktualizujące wartość pozostałych należności – KPA – windykacja – dofinansowanie art. 26a (2017)” wykazano tożsame kwoty „przed” i „po”, tj. 82 682 795,36 zł, a według korekty sporządzonej 11 lutego 2022 r. „przed” 82 682 795,36 zł, „po” 82 649 225,90 zł – różnica 33 569,46 zł. W protokołach weryfikacji nie podano, na podstawie jakich dokumentów dokonano weryfikacji, ani nie podano innych informacji niezbędnych do prawidłowego rozliczenia wyników inwentaryzacji, takich jak np. dane dotyczące przedawnienia należności, czy zaistnienia przesłanek umorzenia z urzędu. W protokołach weryfikacji odniesiono się wyłącznie do prawidłowości salda kont syntetycznych, mimo że były one niezgodne z sumami sald prowadzonych do nich kont ksiąg pomocniczych. Zespoły weryfikujące, pomimo istniejących różnic, stwierdziły prawidłowość wyceny oraz kompletność przeprowadzenia weryfikacji aktywów i pasywów, a salda objęte weryfikacją uznały za realne i prawidłowe. Nie ustalono przyczyn powstania niezgodności i nie pobrano wyjaśnień od odpowiedzialnych pracowników zarówno księgowości, jak i komórek merytorycznych. Zgodnie z rozdziałem 3 pkt 3.2 *Instrukcji inwentaryzacyjnej* za prawidłowe przeprowadzenie inwentaryzacji w drodze weryfikacji stanów ewidencyjnych poprzez porównanie danych zawartych w księgach rachunkowych z danymi wynikającymi z dokumentów odpowiadali: kierujący jednostką organizacyjną, Główny Księgowy oraz komisja inwentaryzacyjna.

(akta kontroli t. 3 str. 249-336)

Sprawozdania komisji inwentaryzacyjnych³⁵ nie zawierały informacji o stwierdzonych przez zespoły weryfikujące różnicach, przyczynach ich powstania oraz wyjaśnienia różnic, co było niezgodne z art. 27 uor. Także opinia Głównego Księgowego nie odnosiła się do stwierdzonych różnic, ani też nie wskazała propozycji ich rozliczenia. Nie zostały sformułowane żadne wnioski dotyczące usprawnienia procedury kontroli zarządczej w zakresie należności, które powinny być nakierowane na zapobieganie powstawaniu w przyszłości błędów w ewidencji księgowej lub nieprawidłowego prowadzenia ewidencji księgowej w zakresie dotacji celowej, usprawnienia egzekucji należności, zabezpieczenia należności w celu niedopuszczenia do ich przedawnienia.

(akta kontroli t. 3 str. 112-207)

Główna Księgowa wyjaśniła, że nieprawidłowo były wypełniane dokumenty (protokoły) dotyczące weryfikacji sald kont księgowych. Wskazała, że dane wynikające z rejestrów pomocniczych Videotel nie powinny być wpisywane jako stan po weryfikacji, tylko jako dodatkowe uwagi. Stan przed i po weryfikacji był zgodny z danymi ujętymi w księgach rachunkowych. Videotel nie był księgą pomocniczą, a jedynie dodatkowym rejestrem wykorzystywanym przez DWN i nie posiadał funkcji zamykania okresów rozrachunkowych. Kwoty wynikające ze stanu księgowego (wynikające z ewidencji prowadzonej przez Wydział ds. Rachunkowości)

³⁵ Z 2020 r., 2021 r. i z 2022 r.

potwierdzone zostały na koniec 2020 i 2021 roku ze stanem rzeczywistym, na który składają się dane z rejestrów pomocniczych Videotela i pozostałe należności nie występujące w tym rejestrze, np. należności niewindykowane.

(akta kontroli t. 3 str. 413-415, 418-419)

Inwentaryzację w drodze weryfikacji stanów ewidencyjnych prowadzono jeszcze po dacie zakończenia czynności inwentaryzacyjnych wyznaczonych na 15 stycznia 2021 r. i 14 stycznia 2022 r., tj. odpowiednio cztery zespoły w 15 luty 2021 r., a jeden 19 luty 2021 r. oraz 11, 16 i 18 luty 2022 r. Stwierdzone różnice nie były wyjaśniane, przyjmując założenie, że dane ujęte w księgach rachunkowych są prawidłowe. NIK zwraca uwagę, że właściwie przeprowadzona inwentaryzacja powinna nie tylko urealnić stan należności, ale również pomóc w zapobieganiu, np. przeoczeniu terminów przedawnienia, ustaleniu nieściągalnych należności itp. Główna Księgowa wyjaśniła, że w celu zapewnienia zgodności protokołów weryfikacyjnych z danymi w księgach rachunkowych podjęła decyzję o wprowadzeniu korekt w protokołach. Korekty nie miały wpływu na wynik inwentaryzacji, stanowiły potwierdzenie danych ujętych w księgach rachunkowych ze stanem rzeczywistym. Protokoły były nieprawidłowo wypełniane, sugerując istnienie różnic inwentaryzacyjnych.

(akta kontroli t. 3 str. 262, 266, 268, 272, 315, 327, 332, 335, 413-414)

4. PFRON przeprowadzał postępowania dotyczące zwrotu środków m.in. na podstawie przeprowadzanych czynności sprawdzających, wyników kontroli problemowych przeprowadzanych przez pracowników PFRON lub otrzymanych od urzędów skarbowych, danych zgromadzonych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych³⁶.

W latach 2019-2022 r. (I półrocze) Departament ds. Kontroli³⁷ po przeprowadzonych kontrolach przekazał do poszczególnych komórek organizacyjnych PFRON (DW, DF, DRP oraz Oddziałów PFRON) łącznie 298 wyników kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości skutkujące zwrotem środków PFRON. Stwierdzono, że na podstawie przekazanych wyników kontroli DF i DRP wzywały do zwrotu środków oraz wszczywały i prowadziły postępowania administracyjne.

(akta kontroli t. 4 str. 1-14)

W okresie objętym kontrolą PFRON sporządził łącznie 8710 raportów z czynności sprawdzających³⁸ (w 2019 r. – 2484³⁹, w 2020 r. – 1900⁴⁰, w 2021 r. – 2710⁴¹, w I półroczu 2022 r. – 1616⁴²), a do DRP przekazał 8728. Różnica w liczbie przekazanych do DRP spraw, jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DK, wynika z przekazywania raportów sporządzonych z końcem grudnia w styczniu kolejnego roku.

(akta kontroli t. 4 str. 17; t. 7 str. 1-2)

---

³⁶ Dalej: ZUS.

³⁷ Wcześniej Departament ds. Kontroli i Windykacji.

³⁸ Stosownie do art. 26a ust. 9b ustawy o rehabilitacji, Prezes Zarządu PFRON może przeprowadzić u pracodawcy postępowanie sprawdzające w celu potwierdzenia: 1) zgodności ze stanem faktycznym danych zawartych w dokumentach, o których mowa w art. 26c ust. 1, tj. miesięcznych informacjach o wynagrodzeniach, zatrudnieniu, stopniach i rodzaju niepełnosprawności pracowników niepełnosprawnych oraz wniosku o wypłatę miesięcznego dofinansowania za dany miesiąc, składanych przez pracodawcę Funduszowi; 2) sytuacji ekonomicznej pracodawcy wykonującego działalność gospodarczą, o której mowa w art. 48a ust. 3.

³⁹ 821 z nich zakończyły się wynikiem pozytywnym, 532 wynikiem pozytywnym z zastrzeżeniami, 1131 wynikiem negatywnym.

⁴⁰ 614 raportów zakończyło się wynikiem pozytywnym, 348 wynikiem pozytywnym z zastrzeżeniami, 938 wynikiem negatywnym.

⁴¹ 880 raportów zakończyło się wynikiem pozytywnym, 400 wynikiem pozytywnym z zastrzeżeniami, 1430 wynikiem negatywnym.

⁴² 586 z nich zakończyło się wynikiem pozytywnym, 231 wynikiem pozytywnym z zastrzeżeniami, 799 wynikiem negatywnym.

W PFRON procedurę postępowania sprawdzającego regulowało zarządzenie w sprawie procedury postępowania sprawdzającego pracodawcy zarejestrowanego w SODiR⁴³. W celu realizacji postępowań sprawdzających opracowano *Program postępowania sprawdzającego wobec pracodawcy zarejestrowanego w SODiR*⁴⁴ z 28 września 2017 r. Dyrektor DK wskazał, że program aktualizowano w latach 2020-2022.

(akta kontroli t. 4 str. 18-101)

W programie oraz w upoważnieniach do przeprowadzania postępowań sprawdzających dla poszczególnych pracowników PFRON, jako podstawę prawną do ich przeprowadzenia wskazano art. 44 ust. 3 ufp. Prezes Zarządu PFRON wyjaśnił, że przepisy ustawy o rehabilitacji nie określają szczegółowego trybu postępowania sprawdzającego ani nie dają delegacji żadnemu organowi do wydania przepisów w tej kwestii. NIK zwraca uwagę, że ww. przepis określa zasady wydatkowania środków publicznych, a nie odnosi się do sprawowania kontroli nad ich wydatkowaniem. W trakcie kontroli ustalono, że raporty z przeprowadzonych postępowań sprawdzających nie były przekazywane do podpisu przedsiębiorcy, u którego prowadzono takie postępowanie. Prezes Zarządu PFRON wyjaśnił, że ustawa o rehabilitacji nie reguluje kwestii przedstawiania pracodawcy wyników postępowania sprawdzającego. W trakcie przeprowadzania postępowań, osoby upoważnione do reprezentowania pracodawców mogły składać wyjaśnienia i oświadczenia, które są uwzględniane w treści raportu. Postępowania sprawdzające były jednym z elementów weryfikacji wnioskodawców, podczas którego dokonywano jego wstępnej oceny. Raport z przeprowadzonego postępowania przekazywano do DRP, w celu jego dalszego procedowania.

(akta kontroli t. 4 str. 145-153; t. 7 str. 113-114, 147-148)

DK nie przekazywał Prezesowi Zarządu PFRON informacji o nieprawidłowościach stwierdzonych w wyniku przeprowadzonych postępowań sprawdzających. Uniemożliwiło to Prezesowi Zarządu PFRON realizację dyspozycji art. 26a ust. 10 ustawy o rehabilitacji, tj. podjęcia decyzji o ewentualnym przeprowadzeniu kontroli u pracodawcy. Prezes Zarządu PFRON wyjaśnił, że informacje w sprawie przeprowadzonych postępowań sprawdzających przekazywane są przez DK w sprawozdaniu z realizacji działań kontrolnych Funduszu za dany rok, a wszystkie raporty z przeprowadzonych postępowań sprawdzających przekazywane są do DRP. W zależności od wyniku raportu, DRP może wszcząć postępowanie wyjaśniające lub administracyjne. W latach objętych kontrolą Prezes Zarządu PFRON nie podjął decyzji o skierowaniu podmiotu do kontroli, po przeprowadzonym postępowaniu sprawdzającym.

(akta kontroli t. 7 str. 2, 117, 147-148)

W toku kontroli ustalono, że w latach 2019-2022 (I półrocze) Inspektor Ochrony Danych⁴⁵, zatwierdził 10 upoważnień⁴⁶ do przetwarzania danych osobowych. Zgodnie z pkt 13 zakresu zadań⁴⁷, do zadań IOD należy w szczególności zatwierdzanie wniosków oraz nadawanie upoważnień z zakresu przetwarzania danych osobowych w imieniu Administratora Danych Osobowych. IOD wyjaśniła, że zgłosiła ustnie Dyrektorowi Generalnemu Funduszu kwestię konfliktu interesów w kontekście nadawania upoważnień do przetwarzania danych osobowych, nie podejmując formalnej inicjatywy w celu zmiany zakresu zadań.

⁴³ Zarządzenia nr: 68/2017 Prezesa Zarządu PFRON z 23 sierpnia 2017 r., 31/2020 Prezesa Zarządu PFRON z 25 marca 2020 r., 45/2020 Prezesa Zarządu PFRON z 25 maja 2020 r. ze zm.

⁴⁴ Dalej: program.

⁴⁵ Dalej: IOD.

⁴⁶ Upoważnienie 51/2019, upoważnienie 52/2019, upoważnienie 53/2019, upoważnienie 56/2019, upoważnienie 60/2019, upoważnienie 63/2019, upoważnienie 64/2019, upoważnienie 65/2019, upoważnienie 66/2019, upoważnienie 68/2019.

⁴⁷ Załącznik do zarządzenia nr 25/2019 Prezesa Zarządu PFRON z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie: wyznaczenia Inspektora Ochrony Danych w Państwowym Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Obowiązek zatwierdzania wniosków oraz nadawania upoważnień z zakresu przetwarzania danych osobowych w imieniu administratora danych osobowych, zgodnie z w art. 29 i art. 32 ust. 1 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)⁴⁸ jest obowiązkiem administratora danych osobowych. Rola inspektora ochrony danych koncentruje się na monitorowaniu przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych i wewnętrznych polityk oraz prawidłowego wykonywania wynikających z nich obowiązków, a także doradzaniu i podnoszeniu świadomości w zakresie tych obowiązków⁴⁹. Dlatego IOD nie powinien być osobą, która sama realizuje obowiązki określone w art. 29 i art. 32 ust. 1 i 4 RODO. Powodowałoby to konflikt interesów, którego występowania zakazuje w odniesieniu do inspektorów art. 38 ust. 6. RODO.

Z upoważnienia Prezesa Zarządu PFRON Dyrektor Generalny wyjaśnił, że wydał polecenie przygotowania projektu zarządzenia Prezesa Zarządu PFRON zmieniającego zarządzenie nr 25/2019 Prezesa PFRON z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wyznaczenia IOD w terminie do 20 stycznia 2023 r. Do czasu zakończenia czynności kontrolnych nie przedstawiono dokumentów potwierdzających opracowanie ww. projektu zarządzenia.

(akta kontroli t. 4 str. 275-289, 292-314, 317-318, 320)

5. Kontrolą w zakresie przestrzegania wewnętrznych procedur związanych z dochodzeniem należności oraz terminowości podejmowanych działań w celu odzyskania należności objęto 88 postępowań prowadzonych w stosunku do 76 podmiotów na łączną kwotę 72 131,7 tys. zł. W próbie objętej kontrolą średni czas prowadzenia postępowania administracyjnego (od wszczęcia postępowania do wydania decyzji nakazującej zwrot) wynosił 91 dni roboczych, przy czym najkrócej postępowanie przeprowadzono w ciągu 30 dni roboczych⁵⁰, a najdłużej w 381 dni roboczych⁵¹.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 321-419)

W pięciu przypadkach⁵² PFRON wydał decyzje nakazujące stronie zwrot w łącznej kwocie 35 242,6 tys. zł⁵³, tj. 48,9% kwoty ogółem objętej kontrolą. We wskazanych przypadkach, strony odwoływały się od wydanych decyzji wydanych przez PFRON. Na skutek postępowania odwoławczego, organ II instancji⁵⁴ uchylał zaskarżone decyzje w całości i przekazywał sprawy organowi I instancji do ponownego rozpatrzenia. W momencie wydania decyzji przez organ II instancji, należności wobec PFRON uległy już przedawnieniu. W tych przypadkach decyzja organu w II instancji była wydawana w okresie od 980 do 1156 dni po wydaniu decyzji przez PFRON.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 5 str. 121-124)

⁴⁸ Dz. Urz. UE. L. 119 z dnia 04.05.2016 r., str. 1, ze zm., dalej: RODO.

⁴⁹ Decyzja ZWAD.405.31.331.2019 z dnia 22 września 2020 r.

⁵⁰ Nr sprawy DF.WRO.3140.11.2018.

⁵¹ Nr metryki 76615.

⁵² Nr metryk: 43876, 48898, 43875, 47145 i 51794.

⁵³ Decyzja z 16 stycznia 2018 r., znak: DRP.WZ.411.2500.2018.SG kwota 6686,1 tys. zł, w momencie wydania decyzji przedawnieniu uległa kwota 3,2 tys. zł za okresy od października do listopada 2012 r., decyzja z 3 sierpnia 2017 r., znak: DRP.WZ.411.34.2017 kwota 9341,7 tys. zł, w momencie wydania decyzji przedawnieniu uległa kwota 210,4 tys. zł za okresy kwiecień – grudzień 2010 r., styczeń – grudzień 2011 r., decyzja z 12 marca 2018 r. znak: DRP.WPAV.411.5258.2018.SG kwota 3561,9 tys. zł, decyzja z 17 listopada 2017 r. znak: DRP.WZ.411.18954.2017 kwota 7769,2 tys. zł, decyzja z 9 kwietnia 2018 r. znak: DRP.WPAV.411.2460.2018.SG kwota 7883,4 tys. zł, w momencie wydania decyzji przedawnieniu uległa kwota 1737,1 tys. zł za okresy maj - czerwiec, październik 2012 r.

⁵⁴ Minister Rodziny i Polityki Społecznej; dalej: Minister.

PFRON podejmował działania mające na celu odzyskanie należności w sposób opieszaly i wadliwy, co m.in. w 17 postępowaniach⁵⁵, tj. 19,3% objętych kontrolą spraw skutkowało przedawnieniem prawa do dochodzenia należności w łącznej kwocie 23 666,1 tys. zł, tj. 32,8% kwoty ogółem objętej kontrolą. W kolejnych trzech przypadkach⁵⁶ na łączną kwotę 2987,4 tys. zł (tj. 4,1% kwoty badanych spraw) w wyniku prowadzonych postępowań odwoławczych doszło do przedawnienia ww. kwoty należności. W jednym przypadku⁵⁷ – należność na kwotę 954,8 tys. zł za lata 2015-2017 – od 2019 r. toczyły się postępowania odwoławcze od decyzji nakazującej zwrot. Ostatecznie Prezes Zarządu PFRON zawiesił postępowanie administracyjne⁵⁸ do czasu zakończenia kontroli zgodności z prawem umorzenia należności przez Marszałka Województwa Podkarpackiego. O jej przeprowadzenie Prezes Zarządu PFRON wystąpił do Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych⁵⁹. BON wskazał, że zgodnie z art. 49e ust. 5 ustawy o rehabilitacji, zwrotowi nie podlegają należności umorzone w trybie, o którym mowa w art. 49f ust. 1 pkt 1 ustawy o rehabilitacji, chyba że w wyniku kontroli stwierdzono niezgodne z prawem ich umorzenie i poprosił PFRON o informację, jakimi dowodami z kontroli dysponował PFRON w dniu wydania decyzji z 6 grudnia 2018 r. lub decyzji z 16 stycznia 2019 r. na to, że stwierdzono niezgodne z prawem umorzenie przedmiotowych środków. PFRON nie przedstawił dowodów potwierdzających niezgodne z prawem umorzenie, podtrzymując swoje stanowisko o przeprowadzenie kontroli. Ostatecznie kwota 954,8 tys. zł uległa przedawnieniu i została spisana ze stanu należności. Zdaniem Prezesa Zarządu PFRON w ramach prowadzonych działań Funduszu w żadnej jednostce organizacyjnej nie dopuszczono do przedawnienia należności od Województwa Lubelskiego i Województwa Podkarpackiego. W przypadku Województwa Lubelskiego nie prowadzono skutecznych działań windykacyjnych z uwagi na uchylene decyzji DF i brak podstaw prawnych do prowadzenia dalszych działań windykacyjnych. Należność ta została spisana w grudniu 2021 r. W przypadku Województwa Podkarpackiego DWN nie podjął działań windykacyjnych ze względu na powzięte wątpliwości co do możliwości egzekwowania należności. Należność ta została spisana w październiku 2022 r. NIK zauważa, że ww. należności zostały spisane ze stanu w związku z upływem pięcioletniego terminu ich dochodzenia, tj. nastąpiło przedawnienie.

W przypadku czterech podmiotów, tj. 6,2% objętych badaniem PFRON, poniósł koszty w wysokości 45,3 tys. zł tytułem zwrotów kosztów postępowania sądowego.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 321-419; t. 5 str. 428-435, 460, 464, 478-479; t. 7 str. 142)

W próbie objętej kontrolą stwierdzono liczne nieprawidłowości w podejmowaniu działań dotyczących dochodzenia należności. W 18 przypadkach⁶⁰ na łączną kwotę

⁵⁵ Nr metryk: 35224 kwota 4997,7 tys. zł, 55238 kwota 4850,6 tys. zł, 65272 kwota 3866,2 tys. zł, 51180 kwota 3475,8 tys. zł, 49087 kwota 1248,0 tys. zł, 81149 kwota 1065,0 tys. zł, 30506 kwota 882,3 tys. zł, 28097 kwota 692,1 tys. zł, 75713 kwota 663,8 tys. zł, 76615 kwota 558,0 tys. zł, 25527 kwota 478,8 tys. zł, 34171 kwota 402,9 tys. zł, 25797 kwota 217,9 tys. zł, 71179 kwota 187,5 tys. zł, 76711 kwota 63,3 tys. zł, 80159 kwota 12,8 tys. zł i 67549 kwota 3,4 tys. zł.

⁵⁶ Nr spraw: WF/535/2015/w kwota 1942,0 tys. zł, DF/WRO/253/2018/w kwota 27,1 tys. zł i DF.WRO.3140.3.2018 kwota 1018,3 tys. zł.

⁵⁷ Nr sprawy DF.WRO.3140.11.2018 kwota 954,8 tys. zł.

⁵⁸ Postanowienie z 17 czerwca 2021 r. znak: DF/WSA/113/2021/w.

⁵⁹ Dalej: BON.

⁶⁰ Nr metryki 35224 od kwietnia do listopada 2008 r. – 4997,7 tys. zł, nr metryki 55238 od stycznia do września 2008 r., od listopada do grudnia 2008 r. – 4850,6 tys. zł, nr metryki 51180 od grudnia 2007 r. do listopada 2008 r. – 3475,8 tys. zł, nr metryki 51794 od maja do czerwca 2012 r. i październik 2012 r. – 1737,1 tys. zł, nr metryki 30506 lipiec, październik, listopad 2008 r. – 1319,5 tys. zł, nr metryki 75713 od lipca 2011 r. do czerwca 2012 r. – 663,8 tys. zł, nr metryki 34171 od marca 2008 r. do listopada 2008 r. – 563,3 tys. zł, nr metryki 25527 od stycznia 2004 r. do września 2007 r., od listopada 2007 r. do marca 2008 r., maj 2008 r., od września do grudnia 2008 r. – 547,5 tys. zł, nr metryki 76615 od października 2012 r. do listopada 2013 r. – 220,9 tys. zł, nr metryki 43876 od kwietnia 2010 r. do października 2011 r. – 210,4 tys. zł, nr metryki 71179 od października do grudnia 2012 r., styczeń 2013 r., od marca do listopada 2013 r. – 102,5 tys. zł, nr metryki 65272 od października do listopada 2012 r. – 94,4 tys. zł, nr metryki 25797 styczeń 2009 r., kwiecień 2009 r., od czerwca do lipca 2009 r.,

18 977,3 tys. zł wszczęto postępowania administracyjne, pomimo, że w dacie jego wszczęcia, zgodnie z § 70 ust. 1 ustawy Ordynacja podatkowa należności te uległy przedawnieniu. Wydano również 15 decyzji nakazujących zwrot środków PFRON⁶¹ w łącznej kwocie 13 566,3 tys. zł w stosunku do należności przedawnionych. Jak wyjaśniła Dyrektor DRP, ustalając termin przedawnienia zobowiązań, zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem, Departament stosował 10-letni okres przedawnienia roszczeń. Jak opisano w pkt. 2 niniejszego wystąpienia przepisy w tym zakresie zostały doprecyzowane już w 2017 r. Należy zwrócić również uwagę, że postępowanie powinno być prowadzone w sposób budzący zaufanie do organów władzy publicznej.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 10-13, 122-124, 346-348, 360-361, 376, 378-380, 386-388, 389-395, 399-400, 407-410, 415-419)

W siedmiu przypadkach⁶² DK opieszale przygotowywał informacje w sprawie wyników kontroli, na podstawie której kierowano wystąpienie pokontrolne do jednostki kontrolowanej, a następnie informację o realizacji wyników pokontrolnych – od podpisania protokołu do sporządzenia informacji o wynikach kontroli w badanych przypadkach upłynęło od ponad miesiąca do sześciu miesięcy, natomiast informacja o realizacji wniosków pokontrolnych przygotowywana była od miesiąca do dwóch miesięcy od wpływu informacji o wykorzystaniu uwag i wykonaniu zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach i przyczynach niepodjęcia działań. Informacje w sprawie wyników kontroli były zatwierdzane przez Pełnomocników Zarządu PFRON od czterech dni do miesiąca⁶³. DK przekazywał sprawy do DF w terminie od miesiąca do 21 miesięcy⁶⁴ od wpływu odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne. Jak wyjaśnił Dyrektor DK sprawa przekazana do DF po 21 miesiącach wymagała opinii prawnej i dodatkowych konsultacji. Z uwagi na zmiany kadrowe w Zarządzie PFRON oraz kadry kierowniczej w DK informacja wymagała uaktualnienia podpisów. Zarząd PFRON przyjął informację 28 września 2017 r.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 326-337, 339-345, t. 7 str. 117-118)

---

od października do listopada 2009 r. – 56,7 tys. zł, nr metryki 29438 od stycznia do lutego 2004 r., od maja do sierpnia 2004 r., od marca do grudnia 2005 r., od stycznia do czerwca 2006 r., od września do grudnia 2006 r., od stycznia do grudnia 2007 r., od stycznia do marca 2008 r., od maja do listopada 2008 r. – 56,6 tys. zł, nr metryki 78875 od grudnia 2012 r. do listopada 2013 r. – 51,4 tys. zł nr metryki 49427 za październik 2008 r. – 15,3 tys. zł, nr metryki 45954 od kwietnia do lipca 2009 r., od października do grudnia 2009 r., od stycznia do lutego 2010 r., od kwietnia do lipca 2010 r., od listopada do grudnia 2010 r., od stycznia do kwietnia 2011 r., czerwiec 2011 r., od września do października 2013 r. – 10,4 tys. zł, nr metryki 67549 – od stycznia do marca 2008 r. kwota 3,4 tys. zł.

⁶¹ Nr sprawy DF.WR.3140.3.2018 za 2014 r. kwota 1018,3 tys. zł, nr metryki 71179 od października do grudnia 2012 r., styczeń 2013 r., od marca do listopada 2013 r., od lutego do września 2014 r. – 125,1 tys. zł, nr metryki 49427 za październik 2008 r. – 15,3 tys. zł, nr metryki 45954 od kwietnia do lipca 2009 r., od października do grudnia 2009 r., od stycznia do lutego 2010 r., od kwietnia do lipca 2010 r., od listopada do grudnia 2010 r., od stycznia do kwietnia 2011 r., czerwiec 2011 r., od września do października 2013 r. – 10,4 tys. zł, nr metryki 65272 od października 2012 r. do października 2013 r. – 968,4 tys. zł, nr metryki 48898 od października do listopada 2012 r. - 3,2 tys. zł., nr metryki 51180 – od grudnia 2007 r. do listopada 2008 r. – 3475,8 tys. zł, nr metryki 30506 – lipiec, październik 2008 r. – kwota 882,3 tys. zł, nr metryki 25797 – styczeń, czerwiec, październik – grudzień 2009 r., styczeń – czerwiec 2010 r. – 217,9 tys. zł, nr metryki 28097 – styczeń-marzec, maj, lipiec – wrzesień 2008 r. - 692,0 tys. zł, nr metryki 25527 - styczeń 2004 r. – wrzesień 2007 r., listopad 2007 r. – marzec 2008 r., maj 2008 r., wrzesień – grudzień 2008 r w łącznej kwocie 478,7 tys. zł, nr metryki 34171 - marzec 2005 r. – listopad 2008 r. – 402,9 tys. zł, nr metryki 43876 - kwiecień 2010 r. - październik 2011 r. – 210,4 tys. zł, nr metryki 35224 - kwiecień – listopad 2008 r. w łącznej kwocie 4 997,7 tys. zł, nr metryki 29438 - styczeń – sierpień 2004 r., marzec 2005 r. – czerwiec 2006 r., wrzesień 2006 r. – luty 2007 r., maj 2007 r. – marzec 2008 r., maj – czerwiec 2008 r., sierpień – wrzesień 2008 r., listopad – grudzień 2008 r., kwiecień – listopad 2009 r. – 67,9 tys. zł.

⁶² Nr. spraw: DF.WSA.3140.1.2019, DF.WSA.3140.2.2019, DF.WRO.3140.3.2019, DF.WRO.3140.4.2018, DF.WSA.3140.1.2022, DF.WSA.3140.3.2022, DF.WSA.3140.18.2022.

⁶³ Informacje: nr 6/DK/2021 z 5 lipca 2021 r. podpisana przez pełnomocników PFRON 5 sierpnia 2021 r. oraz nr 8/DK/2021 z 7 października 2021 r. podpisana przez pełnomocników Zarządu 17 października 2021 r. i 10 listopada 2021 r.

⁶⁴ Nr sprawy DF.WRO.3140.3.2018.

W siedmiu przypadkach⁶⁵, tj. 8% badanej próby, stwierdzono, że DRP w sposób opieszwały, tj. od miesiąca do ośmiu miesięcy od pozyskania z Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS informacji o nieprawidłowościach w opłacaniu składek przez beneficjenta występował z zapytaniem do ZUS o terminowość i wysokość opłacania składek. Jak wyjaśniła Dyrektor DRP, jest to etap postępowania wyjaśniającego i na tym etapie nie znajdują zastosowania przepisy k.p.a. Pracownicy zobligowani są do dokonywania priorytetyzacji prowadzonych spraw. Kolejność podejmowanych czynności uwzględnia ilość spraw, ich etap oraz dostępne zasoby kadrowe. W opinii Dyrektora DRP nie miało to negatywnego wpływu na przebieg sprawy, a stanowiło wyraz planowania pracy w oparciu o dostępne mechanizmy. Należy zwrócić uwagę, że niezależnie od tego, czy PFRON prowadzi postępowanie wyjaśniające, czy administracyjne, to czynności powinny być prowadzone bez zbędnej zwłoki. Opieszałość w podejmowaniu określonych czynności wpływa na wydłużenie całego procesu dochodzenia należności, a w konsekwencji ma negatywny wpływ dla pracodawcy, który będzie zobowiązany do zapłaty wyższych odsetek od kwoty wskazanej w wezwaniu, czy w decyzji nakazującej zwrot środków PFRON, jak również stwarza ryzyko upływu terminu prawa dochodzenia roszczeń przez Fundusz.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 349-350, 386-388, 395-399, 401-404, 410-412, 417)

Ogółem w 55 przypadkach⁶⁶, tj. 62,5% spraw objętych kontrolą, stwierdzono, że PFRON w sposób opieszwały i wadliwy wzywał do zwrotu wstępnie oszacowanych, nienależnie pobranych środków PFRON oraz wszczynał i prowadził postępowania administracyjne.

Wezwania do zwrotu nienależnie pobranych środków PFRON wysyłano od jednego dnia do ponad trzech lat od potwierdzenia informacji o nieprawidłowościach⁶⁷, średnio ok. 102 dni roboczych. Dyrektor DRP, wyjaśniła, że wysłanie wezwania do zwrotu środków, poprzedzone analizą zebranych w sprawie materiałów dowodowych jest etapem postępowania wyjaśniającego, a nie postępowania administracyjnego, które rozpoczyna się dopiero po niespłaceniu przez beneficjenta kwoty określonej w wezwaniu. Jak już wskazano wyżej, niezależnie od tego, jakiego rodzaju postępowanie jest prowadzone, to w ocenie NIK powinno być ono realizowane bez zbędnej zwłoki.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 321-419)

Wszczęcie postępowania administracyjnego następowało od trzech dni roboczych⁶⁸ do 18 miesięcy⁶⁹ po upływie trzymiesięcznego terminu na dokonanie zwrotu. W jednym przypadku⁷⁰ wszczęcie postępowania nastąpiło miesiąc przed upływem trzymiesięcznego terminu na dokonanie zwrotu. Związane było to z częściową spłatą zadłużenia przez dłużnika i jego wystąpieniem o ponowną analizę protokołu pokontrolnego z 12 października 2018 r. W jednym przypadku⁷¹ wszczęcie postępowania administracyjnego nastąpiło po upływie prawie 18 miesięcy od wpływu odpowiedzi z ZUS (16 maja 2016 r.). Dyrektor DRP wyjaśniła, że w 2016 r. przeprowadzono reorganizację ówczesnego Wydziału Dofinansowań Rynku Pracy,

⁶⁵ Nr metryk: 115827, 69814, 71761, 118342, 53554, 81137, 78875.

⁶⁶ Nr spraw: DF.WRO.3140.4.2018, WEF.DWPP.3140.2.2016, DF.WRO.3140.3.2018, DF.WRO.3140.4.2018, DF.WSA.3140.2.2021, WF-PA-13/2014, nr metryk: 25527, 25797, 30506, 43875, 51180, 75713, 80159, 81259, 86685, 91774, 92686, 80162, 120229, 83222, 81191, 71179, 91380, 91113, 92680, 115747, 49427, 89765, 65272, 78211, 99977, 74314, 91313, 90638, 118342, 100495, 81149, 78875, 28097, 47145, 34171, 29438, 83223, 89613, 78744, 66129, 95328, 81727, 76711, 76615, 49087, 78032, 104000, 110728, 35224.

⁶⁷ Nr metryki 83223.

⁶⁸ Nr sprawy DF/WSA/403/2019/w.

⁶⁹ Nr sprawy: 49427.

⁷⁰ Nr sprawy DF.SA.3140.2.2019.

⁷¹ Nr metryki 49427.

w wyniku której powstał obecny Departament. Kadra zarządzająca oraz pracownicy otrzymali zadanie wyjścia z wieloletnich zaległości w tym zakresie.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 321-419; t. 5 str. 64-66)

W ośmiu sprawach⁷² objętych kontrolą stwierdzono, że kolejne czynności w postępowaniu, np. wystąpienie do DK o przekazanie dowodów, kierowanie zapytań do ZUS, zawiadomienia o wyznaczeniu terminu na zapoznanie się oraz wypowiedzenie w przedmiocie zebranego materiału dowodowego, podejmowano od jednego miesiąca⁷³ do 40 miesięcy⁷⁴ od wpływu ostatniej korespondencji w sprawie. Jak wyjaśniła Dyrektor DRP, pracownicy DRP zobligowani są do priorytetyzacji zadań ze względu na liczbę prowadzonych przez nich spraw oraz etapu na jakim się znajdują. W ocenie Dyrektor DRP dokonywana priorytetyzacja spraw i kolejność podejmowanych czynności uwzględniająca m.in. zasoby kadrowe DRP, nie pozostaje w sprzeczności z przepisami prawa, nie ma negatywnego wpływu na przebieg sprawy, a stanowi wyraz planowania pracy w oparciu o dostępne mechanizmy.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 350, 353-355, 361-365, 380-384, 404-405, 415-417; t. 5 str. 37-38, 43-44, 53-54, 66-68, 90, 93-95, 106, 108-109)

W dziewięciu⁷⁵ przypadkach DRP w toku prowadzonych postępowań administracyjnych wzywał pracodawców do przesłania określonych dokumentów na podstawie art. 50 k.p.a. Dyrektor DRP wskazała, że jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W postępowaniach dotyczących zwrotu środków Funduszu, główną rolę odgrywają dowody w postaci dokumentów uzyskiwanych od instytucji zewnętrznych lub stron postępowania. Natomiast art. 77 § 1 k.p.a. stanowi dla organu obowiązek zebrania materiału dowodowego oraz rozpatrzenia go w sposób wyczerpujący, nie wskazując jednakże, w jaki sposób organ ma te dowody zgromadzić. NIK zauważa, że obowiązek wynikający z zasady zawartej w art. 7 k.p.a., tj. dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy jest realizowany dzięki określonemu w art. 77 § 1 k.p.a. nakazowi zebrania i rozpatrzenia w sposób wyczerpujący całego materiału dowodowego, a nie w art. 50 § 1 k.p.a.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 346-348, 355-356, 365-366, 368-369, 375-376, 377-378, 380-384, 389-395; t. 5 str. 4-5)

Stwierdzono, że w 15 przypadkach⁷⁶ przedłużano termin załatwienia sprawy, przy czym w 10 przypadkach⁷⁷ przedłużono termin od trzech do czterech razy. W siedmiu omawianych przypadkach⁷⁸ przedłużano terminy trzykrotnie i czterokrotnie, m.in. z uwagi na konieczność ponownej analizy lub uzupełnienie materiału dowodowego, pomimo, że DRP nie podejmował żadnych czynności w tym zakresie, a dysponował pełnym materiałem dowodowym. Jak wyjaśniła Dyrektor DRP sprawy te dotyczyły należności, co do których upłynął już pięcioletni okres przedawnienia, ale nie upłynął okres 10-letni. Departament Wsparcia Zarządu⁷⁹ zarekomendował, by sprawy, w przypadku których roszczenie uległoby przedawnieniu w myśl przepisów ustawy Ordynacja podatkowa nie kończyć w dotychczasowy sposób. Ustalenia dotyczyły wstrzymania się przez Fundusz m.in. od wydawania decyzji orzekających nakaz zwrotu środków za okresy przedawnione.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 346-348, 351-356, 370-371, 399-400, 407-410, 415-419; t. 5 str. 31-36, 41-46, 62-63, 73, 103-104)

⁷² Nr metryk: 81259, 80162, 91380, 95328, 67527, 81149, 28097, 34171.

⁷³ Nr metryk: 81259, 80162.

⁷⁴ Nr metryki 28097.

⁷⁵ Nr metryk: 80159, 120229, 89613, 92680, 78744, 66129, 95328, 74314, 87727.

⁷⁶ Nr metryk: 25797, 30506, 43875, 51180, 75713, 80159, 92686, 80162, 120229, 115747, 76711, 76615, 81149, 49087, 25527.

⁷⁷ Nr metryk: 25797, 30506, 43875, 51180, 75713, 115747, 25527, 80159, 76711, 25527.

⁷⁸ Nr metryk: 25797, 30506, 43875, 51180, 75713, 80159, 76711

⁷⁹ Dalej: DWZ.

W jednym postępowaniu⁸⁰ dziewięciokrotnie przedłużono termin załatwienia sprawy, co łącznie wydłużyło postępowanie o 20 miesięcy. Jak wyjaśniła Dyrektor DRP wyznaczanie nowych terminów załatwienia sprawy w latach 2015-2016 wynikało z ograniczeń kadrowych oraz braków w oprzyrządowaniu informatycznym, co powodowało, że wszelkie wyliczenia były dokonywane przez pracowników DRP ręcznie przy wykorzystaniu arkuszy Excel i kalkulatorów.

(akta kontroli t. str. 206-220; t. 5 str. 103-105)

W ośmiu przypadkach⁸¹ decyzje nakazujące zwrot zostały wydane po upływie od miesiąca do pięciu miesięcy od daty doręczenia zawiadomienia o zakończeniu postępowania dowodowego. Dyrektor DRP wyjaśniła, że związane to było z ogłoszeniem stanu zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wywołanymi wirusem SARS-CoV-2.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 350-351, 365-366, 395-397, 399-401; t. 5 str. 87-88)

W czterech przypadkach⁸² stwierdzono, że DRP nie kierował korespondencji do pełnomocników ustanowionych w sprawie, co było niezgodne z art. 40 § 2 k.p.a. Dyrektor DRP wyjaśniła, że w obecnej chwili DRP nie dysponuje ani oprogramowaniem zintegrowanym z SODiR, ani funkcjonalnością SODiR, które pozwalałyby na automatyzację czynności w zakresie wyboru adresata, okresu sprawozdawczego, kwoty wpłaconej / wypłaconej. Plan takiej funkcjonalności przewidziany jest w planowanym do realizacji SODiR 3.0.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 353-357, 399-400; t. 5 str. 43-44)

Z analizy próby objętej kontrolą wynikają różnice w datach sporządzenia dokumentów przez pracownika, podpisania go przez osobę upoważnioną, datowania dokumentu oraz datą wysłania. Stwierdzone różnice wynosiły od jednego do 23 dni roboczych, co miało wpływ na długość trwania prowadzonych postępowań. Dyrektor DRP wskazała, że należy mieć na względzie liczbę generowanej w DRP korespondencji, charakter i sposób skomplikowania poszczególnych spraw oraz obszerność materiałów zgromadzonych w toku postępowania. I tak w okresie objętym kontrolą w ramach prowadzonych postępowań wyjaśniających i administracyjnych wysłano 188 416 pism, sporządzono 65 185 notatek, obsłużono 225 536 pism korespondencji wychodzącej i 223 639 przychodzącej. Według stanu na 20 grudnia 2022 r. DRP prowadził 6332 postępowania wyjaśniające i administracyjne mając do dyspozycji 37 pracowników zajmujących się tymi postępowaniami. W opinii Dyrektora DRP na realizację zadań DRP i organizację pracy mają wpływ braki kadrowe. Tylko w 2022 r. złożono sześć wypowiedzeń umów, dwóch pracowników przeszło / przejdzie od innych jednostek organizacyjnych PFRON, jeden pracownik odchodzi na emeryturę. Natomiast prowadzone nabory są nieskuteczne ze względu na brak kandydatów spełniających określone wymagania – prowadzono osiem naborów, zatrudniono jedną osobę, a w przypadku trzech ustalano datę podjęcia zatrudnienia.

Skala i zakres stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących dochodzenia należności, jak również ich ewidencji wskazuje, że system kontroli zarządczej nie był na tyle skuteczny aby zapobiec powstaniu tych nieprawidłowości.

NIK zauważa, że niepodjęcie przez PFRON bieżących działań zmierzających do dochodzenia należności ma negatywny wpływ na realizację przychodów PFRON, a w dalszej konsekwencji może mieć wpływ na realizację zadań publicznych, które są finansowane z tych przychodów. Stwierdzone nieprawidłowości w ocenie NIK świadczą również o tym, że Prezes Zarządu PFRON nie zapewnił wystarczających

---

⁸⁰ Nr metryki 25527.

⁸¹ Nr metryk: 86685, 89613, 118145, 91313, 76711, 104000, 110728, 47145.

⁸² Nr metryk: 80162, 83222, 51180, 35224.

zasobów, w tym kadrowych, do terminowej i prawidłowej realizacji zadań przez Fundusz z zakresu dochodzenia należności.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 321-419; t. 5 str. 5-8, 127-150; t. 7 str. 97-108)

6. Jak wskazano w punkcie 2 wystąpienia pokontrolnego, w księgach rachunkowych PFRON ujmowano kwoty wynikające z ostatecznych i niespłaconych decyzji przekazanych do DWN. Kwoty te były ujmowane na podstawie comiesięcznych zestawień przekazywanych przez DRP do Głównej Księgowej. Na podstawie analizy wszystkich 48 przekazanych w latach 2019-2022 (I półrocze) zestawień do DWN stwierdzono, że z 2104 decyzji na łączną kwotę 261 484,7 tys. zł, 158 niespłaconych decyzji, tj. 7,5% ogółu przekazanych decyzji, na łączną kwotę 50 906,1 tys. zł, tj. 19,5% kwoty wynikającej z decyzji, zostało przekazanych do DWN po upływie więcej niż 30 dni od dnia uzyskania ostateczności decyzji. W trzech skrajnych przypadkach decyzje zostały przekazane przez DRP po upływie odpowiednio 16, 34 i 35 miesięcy od dnia uzyskania przez nie ostateczności. Zastępca Dyrektora DRP wyjaśniła, że spośród 158 decyzji:

- 67 zostało skierowanych do ponownego rozpatrzenia,
- 26 było rozpatrywane przez BON,
- 24 wymagały skompletowania dokumentów przed przekazaniem do DWN,
- w przypadku 10 decyzji oczekiwano na upływ trzymiesięcznego terminu spłaty określonego w decyzji przed przekazaniem sprawy do DWN,
- dziewięć decyzji wymagało skompletowania dokumentów niezbędnych do przekazania decyzji,
- w ośmiu przypadkach były inne przyczyny przekazania sprawy do DWN po upływie więcej niż 30 dni od dnia uzyskania ostateczności decyzji,
- w siedmiu przypadkach próbowano skontaktować się ze stroną w celu odzyskania środków Funduszu bez przekazywania sprawy do windykacji do DWN,
- w pięciu przypadkach DRP powtórnie analizowało sprawę / dokonywało sprostowania,
- w dwóch przypadkach wstrzymano wykonanie decyzji.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 4 str. 321-419; t. 5 str. 5-8, 127-150; t. 7 str. 230-232)

Kontrolą objęto 34 podmiotów, których sprawy przekazano do windykacji do DWN, w tym 19 dotyczących należności z tytułu wpłat obowiązkowych na PFRON na łączną kwotę należności 6467 tys. zł i 15 dotyczących należności spoza obszaru wpłat obowiązkowych na PFRON na łączną kwotę 3280,1 tys. zł.

W badanej próbie w jednym przypadku⁸³ DWN nie wystawił tytułu wykonawczego na kwotę główną 8,3 tys. zł za okresy sprawozdawcze od marca do maja 2016 r. przed końcem okresu wymagalności zobowiązań wobec osoby trzeciej, o którym mowa w art. 118 ust. 2 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z przywołanym przepisem, przedawnienie zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, następuje po upływie trzech lat od końca roku kalendarzowego, w którym została doręczona decyzja o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej. Wobec dłużnika głównego m.in. za ww. okresy sprawozdawcze, PFRON dochodził należności na podstawie tytułu wykonawczego z 8 grudnia 2016 r. Organ egzekucyjny 28 czerwca 2017 r. poinformował PFRON o nieprzystąpieniu do wszczęcia egzekucji. W związku z powyższym, Prezes Zarządu PFRON decyzją z dnia 3 października 2017 r. wydał decyzję o odpowiedzialności osoby trzeciej za zobowiązania dłużnika. Od decyzji tej strona 6 listopada 2017 r. złożyła odwołanie. Minister Rodziny i Polityki Społecznej 22 września 2020 r. utrzymał w mocy decyzję Prezesa Zarządu PFRON. DWN 9 października 2020 r. wystawiło upomnienie, które zostało odebrane przez stronę 30 października 2020 r. Pomimo tego, tytuł wykonawczy nie został wystawiony

⁸³ Podmiot o nr. w rejestrze PFRON 14Y9708L8.

przed końcem okresu wymagalności zobowiązań wobec osoby trzeciej, tj. 31 grudnia 2020 r. W konsekwencji należność uległa przedawnieniu. Dyrektor DWN wyjaśnił, że tytuł wykonawczy nie został wystawiony przed końcem grudnia 2020 r., ponieważ pracownik odpowiedzialny za wystawienie tytułu wykonawczego przebywał w dwóch ostatnich miesiącach roku na zwolnieniu lekarskim, natomiast osoby, które przebywały z tym pracownikiem w pokoju z uwagi na ryzyko przenoszenia wirusa SARS-CoV-2, zostały objęte kwarantanną. W ocenie NIK okoliczności związane z sytuacją epidemiologiczną nie uzasadniają braku podjęcia przez dwa miesiące działań w celu wystawienia przez DWN tytułu wykonawczego przed 31 grudnia 2020 r. PFRON jako instytucja sektora finansów publicznych powinien dochowywać należytej staranności przy gospodarowaniu środkami, w tym poprzez terminowe dochodzenie należności.

(akta kontroli t. 2 str. 168-177, 182-189; t. 7 217-218)

W badanej próbie stwierdzono przypadki wystawiania tytułów wykonawczych po upływie więcej niż 45 dni od daty przesłania upomnienia do dłużnika. Dyrektor wskazał, że przedział czasowy od wysłania upomnienia do wystawienia tytułu wykonawczego mógł wynikać m.in. z długiego czasu otrzymania przez DWN potwierdzenia odbioru upomnienia przez dłużnika, czasu na dobrowolną wpłatę podmiotu dokonaną na poczet zaległości, wygaszenia decyzji ratalnych i ponownego rozliczenia zadłużenia podmiotu, oczekiwania na wpłatę po wygaszonej decyzji ratalnej i rozliczenia tej wpłaty. Dyrektor DWN podkreślił również, że występują także sytuacje, w których po dokonaniu niepełnych wpłat wynikających z upomnienia, pozostają po rozliczeniu niewielkie kwoty zaległości, które nie podlegają egzekucji. W tych przypadkach te niewielkie kwoty łączone są z kolejnymi nieuregulowanymi zobowiązaniami, na które wystawiane są upomnienia w późniejszym okresie. W ocenie NIK przedstawione czynniki nie uzasadniają tak dużych opóźnień w podejmowaniu czynności zmierzających do wystawienia tytułu wykonawczego, mających wpływ na możliwość skutecznego wyegzekwowania należności PFRON od dłużników. Jednocześnie opóźnienia te są kolejnym przejawem przewlekłości w prowadzonych postępowaniach z zakresu dochodzenia należności przez poszczególne komórki organizacyjne Funduszu.

(akta kontroli t. 2 str. 190-192, 234-237, 276-280; t. 5 str. 279-380, 411-422, 527-535, 633-732; t. 6 str. 159-194, 233-267, 446-470; t. 7 str. 220)

W badanej próbie stwierdzono dwa przypadki opóźnienia w podjęciu działań windykacyjnych przez DWN wynoszące blisko 38 miesięcy oraz cztery i pół miesiąca od przekazania sprawy przez departamenty merytoryczne do windykacji. Pierwszy przypadek dotyczył sprawy, która została przekazana do ówczesnego Departamentu ds. Kontroli i Windykacji w czerwcu 2017 r. i dotyczyła należności za okresy sprawozdawcze od września do października 2014 r. na kwotę główną 8,6 tys. zł⁸⁴. Pracownik DK prowadzący sprawę 26 czerwca 2017 r. drogą elektroniczną skierował zapytanie do innego pracownika DKW, czy decyzja nakazująca zwrot środków PFRON może zostać uznana za doręczoną, jeżeli była dwukrotnie awizowana po wykreśleniu adresu spółki z KRS. Ten sam pracownik 25 kwietnia 2018 r. ponowił pytanie w związku z brakiem odpowiedzi na pierwsze zapytanie, wskazując, że wezwanie do zwrotu środków oraz zawiadomienie o wszczęciu postępowania były dwukrotnie awizowane. Po raz trzeci ten sam pracownik 8 marca 2019 r. przesłał przedmiotową sprawę wskazując, że prawdopodobnie powinna zostać zwrócona do DRP. DWN zwrócił sprawę do DRP 20 sierpnia 2020 r. w związku z wykreśleniem 4 marca 2016 r. adresu spółki z KRS, co uniemożliwiało dopełnienie przez wierzyciela obowiązku doręczenia upomnienia wynikającego z art. 15 § 1 upea, w celu

⁸⁴ Dotyczy podmiotu o nr. w rejestrze PFRON 12Q9428A4.

przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązanie wobec PFRON na osoby trzecie w trybie postępowania administracyjnego. Dyrektor DWN wyjaśnił, że problem w przedmiotowej sprawie dotyczył doręczeń nakazujących zwrot nienależnie pobranych środków przez spółkę na adres prywatny członka zarządu i w okresie, którego dotyczy ta należność, w PFRON nie istniały procedury postępowania w takich przypadkach. Podkreślił również, że było to nowe zadanie, a problem tego typu doręczeń nie był jeszcze rozpoznany, co wymagało wystąpienia o opinię prawną w celu ustalenia sposobu postępowania w tego typu przypadkach. Co więcej, sprawy tego typu były wielokrotnie zwracane do DRP, a następnie ponownie przekazywane do DWN z argumentacją uznania prawidłowości takiego doręczenia. W ocenie Dyrektora DWN, pracownik dochował więc należytej staranności, by postępowanie egzekucyjne nie wygenerowało dodatkowych kosztów dla PFRON w związku z bezpodstawnym wszczęciem egzekucji. W ocenie NIK nowy rodzaj zadania realizowanego przez DWN nie uzasadnia braku podejmowania działań w celu odzyskania należności lub spisania jej ze stanu przez ponad trzy lata, w szczególności, że należność ta uległa przedawnieniu z dniem 31 grudnia 2019 r.

(akta kontroli t. 5 str. 374-377; t. 7 str. 211-212)

W drugim przypadku, DW przekazał 16 września 2020 r. do DWN do windykacji należności z tytułu wpłat obowiązkowych na PFRON dotyczące czterech okresów sprawozdawczych⁸⁵: od grudnia 2015 r. do listopada 2016 r. na kwotę główną 719,6 tys. zł, od grudnia 2016 r. do listopada 2017 r. na kwotę główną 442,6 tys. zł, od grudnia 2017 r. do listopada 2018 r. na kwotę główną 208,6 tys. zł i od grudnia 2018 r. do lutego 2019 r. na łączną kwotę 16,4 tys. zł. DWN wystawił tytuł wykonawczy za okresy sprawozdawcze od grudnia 2015 r. do listopada 2016 r. 28 września 2021 r., natomiast trzy tytuły wykonawcze za pozostałe okresy sprawozdawcze zostały wystawione dopiero 31 stycznia 2022 r., tj. po upływie czterech i pół miesięcy od przekazania sprawy do windykacji przez DW. Dyrektor DWN wyjaśnił, że niezwłocznie po wpłynięciu sprawy do DWN został wystawiony tylko jeden tytuł wykonawczy za okresy sprawozdawcze zagrożone przedawnieniem, natomiast w przypadku pozostałych okresów sprawozdawczych nie wystawiono tytułów wykonawczych, ponieważ liczone na dobrowolną spłatę zadłużenia przez dłużnika. W ocenie NIK, opóźnienia w podejmowaniu działań windykacyjnych zwiększają ryzyko doprowadzenia do przedawnienia prawa do dochodzenia roszczeń, jak również ograniczają czas, w którym możliwe jest przeprowadzenie postępowania i wydanie decyzji w sprawie ustalenia odpowiedzialności osoby trzeciej.

(akta kontroli t. 5 str. 469-500; t. 7 str. 215)

W ramach badanej próby stwierdzono, że w czterech przypadkach na łączną kwotę 103,3 tys. zł od dokonania wpłaty przez dłużnika do jej rozliczenia minęło od 17 dni do ponad czterech miesięcy. W pierwszym przypadku⁸⁶ wpłata w kwocie 101,1 tys. zł została dokonana 6 sierpnia 2020 r., a DWN przekazał ją do zaksięgowania 18 grudnia 2020 r. Informacja o rozliczeniu wpłaty została przekazana do DF 4 marca 2021 r.⁸⁷. W informacji tej wskazano również, że rozliczono wpłatę z 18 lutego 2021 r. w kwocie 8 tys. zł i zakończono postępowanie windykacyjne. DWN przekazał 24 czerwca 2021 r. sprawę do Wydziału ds. Rachunkowości w celu zaksięgowania i ponownie 29 czerwca 2021 r. przekazał pismo do DF o rozliczeniu wpłat i zakończeniu postępowania windykacyjnego. Dyrektor DWN wyjaśnił, że pierwotnie wpłata z 10 sierpnia 2020 r. została rozliczona 14 września 2020 r. i przekazana do Wydziału ds. Rachunkowości w celu jej zaksięgowania 15 września 2020 r., po

⁸⁵ Dotyczy podmiotu o nr. w rejestrze PFRON 14V9310H1.

⁸⁶ Sygnatura sprawy WEF.DWPP.3140.2.2016 – Województwo Zachodniopomorskie.

⁸⁷ Znak pisma: DWN.WPE.3141.159.2021.BBI.

ustaleniu z DF właściwego numeru konta w celu przyporządkowania wpłaty podmiotu, jednak po upływie miesiąca okazało się, że wskazane przez DF konto nie jest właściwe. W związku z powyższym DWN przekazał korektę wymienionej wpłaty z uwagi na nieprawidłowe wskazanie kont, na które wpłata powinna zostać rozksięgowana. Kolejna korekta wpłaty z 24 czerwca 2021 r. wynikała z prośby przekazanej do DWN przez Wydział ds. Rachunkowości, a w konsekwencji DWN ponownie musiał poinformować DF o całkowitej spłacie zadłużenia podmiotu i zakończenia postępowania windykacyjnego.

W drugim przypadku⁸⁸ dłużnik 9 stycznia 2020 r. dokonał spłaty należności za okres sprawozdawczy maj 2017 r. na kwotę odsetek 45,48 zł. Rozliczenie kwoty nastąpiło 27 lutego 2020 r., tj. po upływie 49 dni od dokonania wpłaty przez dłużnika. W ostatnich dwóch przypadkach⁸⁹ dłużnik dokonał 17 lipca 2020 r. oraz 19 sierpnia 2020 r. spłaty należności za okres sprawozdawczy maj 2019 r. na kwotę główną odpowiednio 1800 zł i 180 zł. Wpłaty te zostały rozliczone odpowiednio 3 sierpnia 2020 r. i 14 września 2020 r., tj. po upływie 17 dni i 26 dni od dokonania wpłaty przez dłużnika.

Dyrektor DWN zwrócił uwagę na fakt, że w okresie, w którym wpłaty były rozliczane, wszystkie rozliczenia były dokonywane ręcznie, co wymagało wprowadzenia przez pracowników daty i kwoty wpłaty, a następnie po jej rozliczeniu pracownicy sporządzali w programie Word wtórniki przelewu, poprzez jego skopiowanie, a następnie ręcznie wpisywali sposób rozksięgowania na wtórniku z uwzględnieniem numeru decyzji / tytułu wykonawczego, numerów kont oraz kwoty w podziale na kwotę główną oraz kwotę odsetek. Po zaakceptowaniu i podpisaniu przez przełożonego, wtórniki były przekazywane przez DWN do DF, który po potwierdzeniu otrzymania wtórnika zwracał go do DWN. Dopiero po otrzymaniu przez DWN potwierdzonego wtórnika, przygotowywane było pismo informujące o zakończeniu / spłacie zaległości wynikającej z decyzji do komórki organizacyjnej, z której otrzymano sprawę do windykacji. Dyrektor DWN podkreślił, że od 1 stycznia 2022 r. w DWN funkcjonuje system P-WIND, który znacząco usprawnił proces rozliczania wpłat. NIK podkreśla, że sposób rozliczania wpłat obowiązujący przed 2022 r. nie zapewniał realizacji obowiązku wynikającego z art. 20 ust. 1 uor, zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.

(akta kontroli t. 4 str. 375-376; t. 5 str. 230-239 t. 6 str. 369-370; t. 7 str. 207-208, 212-213)

W badanej próbie stwierdzono dziewięć przypadków wykorzystania odpisu aktualizującego wartość należności na łączną kwotę 960,3 tys. zł z opóźnieniem wynoszącym od ponad czterech i pół miesięcy do ponad 54 miesięcy od powzięcia przez DWN informacji o zaistnieniu okoliczności stanowiących przesłankę do wykorzystania odpisu, w wyniku czego stan należności ujętych w księgach rachunkowych Funduszu nie odzwierciedlał stanu faktycznego. Opóźnienia w poszczególnych przypadkach przedstawiały się następująco:

- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 14Y9708L8: odpis na kwotę 8,3 tys. zł za okresy od marca do maja 2016 r. został wykorzystany 7 lipca 2022 r., tj. po 18 miesiącach od przedawnienia należności z 31 grudnia 2020 r.;
- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 14V4068E5: odpis na kwotę 101,8 tys. zł za okresy od stycznia 2013 r. do marca 2014 r. został wykorzystany 21 września 2020 r., tj. po upływie blisko pięciu miesięcy od wystosowania 30 kwietnia 2020 r. przez Prezesa Zarządu PFRON wniosku o wycofanie tytułu wykonawczego z powodu

⁸⁸ Podmiot o nr. w rejestrze PFRON 18Q9559C8.

⁸⁹ Podmiot o nr. w rejestrze PFRON 24R3455A9.

przedawnienia się zobowiązań w stosunku do głównego zobowiązanego i osoby trzeciej;

- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 14Y4123G1: trzy odpisy na kwotę 62,7 tys. zł za okresy od marca do maja 2009 r. i od stycznia do września 2010 r., na kwotę 78,1 tys. zł za okresy od października 2010 r. do września 2011 r. oraz na kwotę 69,0 tys. zł za okresy od października 2011 r. do maja 2012 r. zostały wykorzystane 23 czerwca 2022 r., tj. po upływie 20,5 miesięcy od 14 października 2020 r., gdy tytuły wykonawcze uległy wygaśnięciu;
- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 24Y5967L5: odpis na kwotę 69,0 tys. zł za okresy od stycznia do września 2011 r. został wykorzystany 13 stycznia 2019 r., tj. po upływie ponad 38 miesięcy od listopada 2015 r., gdy PFRON powziął wiedzę, że upomnienie nie zostało skutecznie doręczone, w związku z czym dalsza windykacja należności nie była możliwa do przeprowadzenia;
- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 30V0339C9: odpis na kwotę 65,4 tys. zł za okresy od czerwca 2008 r. do kwietnia 2011 r. został wykorzystany 29 stycznia 2020 r., tj. po upływie ponad 34 miesięcy od kwietnia 2017 r., gdy PFRON potwierdził, że podmiot jest nieaktywny, przez co niemożliwe było wysłanie upomnienia, a następnie wystawienie tytułu wykonawczego;
- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 30V0712E0: odpis na kwotę 431,0 tys. zł za okresy od grudnia 2008 r. do stycznia 2010 r. został wykorzystany 16 czerwca 2021 r., tj. po upływie blisko 22 miesięcy od 29 sierpnia 2019 r., gdy należność uległa przedawnieniu;
- podmiot o nr. w rejestrze PFRON 24Y3365E1: odpis na kwotę 109,1 tys. zł za okresy od listopada 2008 r. do września 2009 r. został wykorzystany 2 grudnia 2019 r., tj. po upływie ponad 54 miesięcy od 11 czerwca 2015 r., gdy upłynął termin możliwości wydania decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, wynikający z art. 118 § 1 Ordynacji podatkowej.

Dyrektor DWN wyjaśnił, że opóźnienia w wykorzystaniu odpisów aktualizujących wartość należności wynikały z dużej liczby prowadzonych spraw, w wyniku czego niektóre sprawy o mniejszym priorytecie były odkładane do realizacji w późniejszym terminie. NIK podkreśla, że niewykorzystywanie odpisów aktualizujących wartość należności na bieżąco uniemożliwia prowadzenie ewidencji należności w księgach rachunkowych PFRON w sposób odzwierciedlający stan faktyczny, zgodnie z art. 20 ust. 1 uor.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220, t. 2 str. 605-606; t. 7 str. 222-226)

7. W latach 2019-2022 (I półrocze) do PFRON wpłynęło łącznie 4462 wnioski o umorzenie należności, rozłożenie należności na raty, lub odroczenie należności (2019 r. – 1001, 2020 r. – 1963, 2021 r. – 1075, 2022 (I półrocze) – 423). Poszczególne jednostki organizacyjne PFRON prowadziły własną ewidencję w zakresie wpływu wniosków o ulgi. DW w swojej ewidencji nie wyodrębniał wniosków składanych przez dłużników w podziale na ich rodzaj. Każdy wpływający wniosek był rejestrowany jako wniosek o udzielenie ulgi. Do DW wpłynęły łącznie 3222 wnioski (w 2019 r. – 547, w 2020 r. – 1655, w 2021 r. – 742, I półrocze 2022 r. – 278).

(akta kontroli t. 1 str. 222; t. 6 str. 644-646, 648)

DRP prowadził ewidencję wniosków w podziale na typy składanych wniosków. W latach objętych kontrolą do DRP wpłynęło łącznie: 596 wniosków o umorzenie należności (2019 r. – 192, 2020 r. – 152, 2021 r. – 182, I półrocze 2022 r. – 70), 550 wniosków o rozłożenie na raty (2019 r. – 237, 2020 r. – 128, 2021 r. – 122, I półrocze 2022 r. – 63) oraz 19 wniosków o odroczenie terminu płatności (2019 r. – 10, w latach 2020-2021 – po cztery wnioski w każdym roku, I półrocze 2022 r. – jeden).

(akta kontroli t. 1 str. 222)

Do DWN wpłynęły 23 wnioski wyłącznie o rozłożenie należności na raty (2019 r. – cztery, 2020 r. – dwa, 2021 r. – 10, I połowa 2022 r. – siedem). Do Departamentu ds. Współpracy z Organizacjami pozarządowymi wpłynęły cztery wnioski o umorzenie należności (po dwa w latach 2019-2020). Do Oddziałów PFRON⁹⁰ wpłynęły: 32 wnioski o umorzenie należności (2019 r. – siedem, w 2020 r. – 12, 2021 r. – 10, I półrocze 2022 r. – trzy), 15 wniosków o rozłożenie na raty (2019 r. – dwa, 2020 r. – siedem, 2021 r. – pięć, I półrocze 2022 r. – jeden) oraz jeden wniosek o odroczenie terminu płatności w 2020 r.

(akta kontroli t. 1 str. 255-256; t. 6 str. 648)

W zakresie terminowości i prawidłowości udzielania ulg w spłacie należności kontrolą objęto 63 sprawy⁹¹ na łączną kwotę 4171,2 tys. zł. PFRON dokonywał własnych ustaleń w zakresie możliwości płatniczych podmiotu ubiegającego się o przyznanie ulgi. Rozpatrując wnioski o przyznanie ulg podejmowano niezbędne działania w celu dokładnego wyjaśnienia sprawy, opierając ocenę na dokumentach finansowych dotyczących działalności podmiotu. Na podstawie zebranego materiału dowodowego PFRON stwierdzał, czy podmiot posiada zaległości w opłacaniu podatków, składek do ZUS.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220)

W przypadku 15 spraw o udzielenie ulgi prowadzonych przez DRP, z 63 spraw prowadzonych przez Fundusz ogółem, stwierdzono, że w pięciu przypadkach (dwa wnioski o rozłożenie należności na raty, trzy wnioski o odroczenie terminu płatności) na łączną kwotę 567,9 tys. zł, tj. 13,6% kwoty objętej kontrolą, PFRON nie prowadził postępowania administracyjnego na podstawie przepisów k.p.a przed zawarciem umowy z wnioskodawcą. Jak wskazała Dyrektor DRP, w wyniku rekomendacji radców prawnych PFRON⁹² zmieniono tryb postępowania wprowadzając zasadę zawierania umów na podstawie k.c, w związku z czym, czynności przed zawarciem umowy nie były prowadzone w trybie k.p.a., a na podstawie wymiany korespondencji z dłużnikiem. Wskazano, że umowa jest efektem przeprowadzonych negocjacji i ma charakter dobrowolnego porozumienia, co wyklucza możliwość zastosowania przepisów k.p.a. NIK nie podziela tej opinii, bowiem PFRON do 2019 r. stosował przy rozpatrywaniu wniosków o udzielenie ulgi przepisy k.p.a. Wynika to wprost z art. 45 ust. 3a ustawy o rehabilitacji, który stanowi, że przy rozpatrywaniu i rozstrzyganiu spraw przez Fundusz powinien on stosować przepisy k.p.a. w zakresie nieuregulowanym w odrębnych przepisach.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 6 str. 618-638)

W 12 przypadkach⁹³ postępowania w sprawie wniosków o ulgi były prowadzone przez okres od 98 do 1084 dni, co było niezgodne z art. 35 § 3 k.p.a. W czterech przypadkach stwierdzono, że DRP wysłało pierwsze pismo do strony w postępowaniu po upływie od 51 do 169 dni od dnia wpływu wniosku, co było niezgodne z art. 35 § 3 k.p.a. Dyrektor DRP wyjaśniła, że na terminowość prowadzonych postępowań wpływ miały problemy kadrowe, różne priorytetowe zadania realizowane w tym czasie przez jednostkę, jak również inne okoliczności niezależne zarówno od PFRON, jak i dłużników, które miały miejsce w okresie objętym kontrolą, tj. pandemia COVID-19.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 6 str. 618-638)

⁹⁰ Dolnośląski, Kujawsko-Pomorski, Lubelski, Lubuski, Łódzki, Małopolski, Mazowiecki, Opolski, Podkarpacki, Podlaski, Pomorski, Śląski, Świętokrzyski, Warmińsko-Mazurski, Wielkopolski, Zachodniopomorski.

⁹¹ 22 postępowania dotyczące wniosków o umorzenie należności, 21 postępowań dotyczących wniosków o rozłożenie na raty i 20 postępowań dotyczących wniosków o odroczenie terminu płatności.

⁹² Opinia prawna nr Dz.023.19.1.2020.BM z 3 marca 2020 r.

⁹³ Decyzja znak: DRP.WPAII.411.2636.2019.KWS/AR, decyzja znak: DRP.WPAII.411.2342.2021.EW, umowa nr 8/2019, umowa nr 60/2021, umowa nr 10/2021, umowa nr 30/2020, umowa nr 1/2020, umowa nr 1/2022, umowa nr 3/2022, decyzja znak: DRP.WPAII.411.1763.2020.DK, decyzja znak: DRP.WPAII.411.4569.2022.MTU, umowa nr 17/2021.

Stwierdzono, że DWN i DW wydały po jednej decyzji umarzającej należność z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON⁹⁴ na kwoty odpowiednio 2538 zł i 55 zł, wobec okresów sprawozdawczych, dla których w momencie wydania decyzji upłynął pięcioletni okres przedawnienia roszczeń zgodnie z art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej. W zakresie decyzji wydanej przez DWN, Dyrektor DWN wyjaśnił, że z informacji o przebiegu prowadzonego postępowania egzekucyjnego wynikało, że organ egzekucyjny zastosował środek egzekucyjny w postaci zajęcia rachunku bankowego, jednak w postępowaniu nie uzyskano żadnych kwot. Z okazanych NIK dokumentów wynika, że Naczelnik Urzędu Skarbowego w Żorach wydał postanowienie⁹⁵ w sprawie umorzenia postępowania egzekucyjnego, w uzasadnieniu którego stwierdził, że w trakcie prowadzonej egzekucji dokonano zajęcia rachunku bankowego, które okazało się nieskuteczne; bank poinformował, iż nie prowadził rachunku bankowego dla ww. podmiotu. W postanowieniu wskazano również, że nie zdołano zastosować innych środków egzekucyjnych. Zdaniem NIK, z uwagi na to, że ww. bank nie prowadził rachunku bankowego dla dłużnika, nie można było uznać, że zastosowano skuteczny środek w postaci zajęcia rachunku bankowego.

W zakresie decyzji wydanej przez DW, Dyrektor DW wyjaśniła, że decyzję umarzającą wydano w wyniku błędnej weryfikacji zaległości pracodawcy.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 7 str. 7-13, 56-60, 210)

Według stanu na 31 grudnia 2019 r., 31 grudnia 2020 r., 31 grudnia 2021 r. i 30 czerwca 2022 r. w PFRON odpowiednio łącznie 228, 225, 225 i 218 pracowników realizowało zadania z zakresu dochodzenia należności i postępowania egzekucyjnego. Spośród tych osób:

- w żadnym szkoleniu z zakresu dochodzenia należności i postępowania egzekucyjnego w trakcie danego roku kalendarzowego nie wzięło udziału 169 osób (tj. 74,1%) w 2019 r., 162 osoby (tj. 72%) w 2020 r. i 174 osoby (tj. 77,3%) w 2021 r.,
- w jednym szkoleniu w trakcie danego roku kalendarzowego wzięło udział 47 osób (tj. 20,6%) w 2019 r., 57 osób (tj. 25,3%) w 2020 r. i 45 osób (tj. 20%) w 2021 r.,
- w dwóch szkoleniach w trakcie danego roku kalendarzowego wzięło udział 11 osób (tj. 4,8%) w 2019 r., 5 osób (tj. 2,2%) w 2020 r. i 6 osób (tj. 2,7%) w 2021 r.,
- w trzech szkoleniach w trakcie danego roku kalendarzowego wzięła udział jedna osoba (tj. 0,4%) w 2019 r. i jedna osoba (0,4%) w 2020 r.

Według stanu na 31 grudnia każdego roku z lat 2019-2021 ze stałej obsady kadrowej 203 pracowników realizujących zadania z zakresu dochodzenia należności i postępowania egzekucyjnego, w żadnym szkoleniu przez cały ten okres nie wzięło udziału 85 z nich (tj. 41,9%). Zgodnie z okazaną dokumentacją, w pierwszym półroczu 2022 r. PFRON nie organizował żadnych szkoleń z zakresu dochodzenia należności.

(akta kontroli t. 7 str. 82)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Księgi rachunkowe PFRON były prowadzone w sposób niedostarczający wiarygodnych danych o stanie należności Funduszu, m.in. nie dysponowano strukturą wiekową należności, danymi dotyczącymi stanu zaległości z tytułu nienależnie pobranego dofinansowania do wynagrodzenia pracowników niepełnosprawnych, a w księgach rachunkowych nadal były ujęte należności sprzed ponad 20 lat.

(akta kontroli str. t. 1 str. 325, 331, 360-361; t. 3 str. 292-310, 337-344, 414-415; t. 7 str. 204)

⁹⁴ Znak: DWN.WEW.3140.6097.N.39.2022.ATY z 6 czerwca 2022 r., znak: DW.WP.402.809.N.2019.DAN z 20 grudnia 2019 r.

⁹⁵ Postanowienie z 7 marca 2022 r., znak: nr 2435-SEE.711.188615.2022.3.

2. Fundusz nie prowadził działań windykacyjnych na łączną kwotę 1391,3 tys. zł (należność główna wraz z odsetkami) wobec czterech podmiotów.
(akta kontroli t. 7 str. 205-206, 261-264)
3. Sześć wniosków w sprawie wykorzystania odpisów aktualizujących wartość należności na łączną kwotę 1743,9 tys. zł zostało przygotowanych z opóźnieniem wynoszącym od 21 miesięcy do 221 miesięcy licząc od końca roku, w którym należność uległa przedawnieniu, co było niezgodne z art. 20 ust. 1 uor.
(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 2 str. 586-587; t. 7 str. 225-226)
4. PFRON nie prowadził wyodrębnionej ewidencji środków wydatkowanych z dotacji celowej na dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego, co było niezgodne z art. 152 ust. 1 ufp.
(akta kontroli t. 1 str. 649-695, 697, 718, 742, 764; t. 2 str. 610; t. 3 str. 415, 419; t. 7 str. 137-139)
5. Inwentaryzacja prowadzona metodą weryfikacji sald według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2021 r. nie została przeprowadzona prawidłowo, a sprawozdania komisji inwentaryzacyjnych z 2021 r. i z 2022 r. nie zawierały informacji o stwierdzonych przez zespoły weryfikujące różnicach, przyczynach ich powstania oraz wyjaśnienia różnic, co było niezgodne z art. 27 uor.
(akta kontroli t. 3 str. 112-207, 249-336, 413-414, 418-419)
6. DWN z opóźnieniem wynoszącym od czterech i pół miesiąca do ponad 54 miesięcy wykorzystał odpisy aktualizujące na łączną kwotę 960,3 tys. zł, co uniemożliwiało prowadzenie ewidencji należności w księgach rachunkowych PFRON w sposób odzwierciedlający stan faktyczny, zgodnie z art. 20 ust. 1 uor.
(akta kontroli t. 1 str. 206-220, t. 2 str. 605-606; t. 7 str. 222-226)
7. PFRON utworzył dwa odpisy aktualizujące wartość należności na łączną kwotę 118,2 tys. zł za okresy sprawozdawcze, które uległy przedawnieniu zgodnie z art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej.
(akta kontroli t. 1 str. 206-220, 581-582, 637-640)
8. W 30 przypadkach na łączną kwotę 79,7 tys. zł dokonane wpłaty należności zostały rozliczone z opóźnieniem wynoszącym od 33 do 175 dni od daty dokonania wpłaty.
(akta kontroli t. 2 str. 1-29, 640-641, 643-645)
9. DWN nie wystawił tytułu wykonawczego na kwotę główną 8,3 tys. zł za okresy sprawozdawcze od marca do maja 2016 r. przed końcem okresu wymagalności zobowiązań wobec osoby trzeciej, co doprowadziło do przedawnienia należności.
(akta kontroli t. 2 str. 168-177, 182-189; t. 7 str. 217-218)
10. PFRON wydał dwie decyzje umarzające⁹⁶ należność z tytułu obowiązkowych wpłat na PFRON na łączną kwotę 2,5 tys. zł po upływie pięcioletniego okresu przedawnienia roszczeń zgodnie z art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej.
(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 7 str. 7-13, 56-60, 210)
11. W przypadku 14 postępowań administracyjnych⁹⁷ dotyczących wniosków o umorzenie należności, o rozłożenie na raty spłaty należności pieniężnych

⁹⁶ Znak: DWN.WEW.3140.6097.N.39.2022.ATY z 6 czerwca 2022 r., znak: DW.WP.402.809.N.2019.DAN z 20 grudnia 2019 r.

⁹⁷ Decyzja znak: DRP.WPAII.411.2636.2019.KWS/AR, decyzja znak: DRP.WPAII.411.2342.2021.EW, umowa nr 8/2019, umowa nr 60/2021, umowa nr 10/2021, umowa nr 30/2020, umowa nr 1/2020, umowa nr 1/2022, umowa nr 3/2022, decyzja znak: DRP.WPAII.411.1763.2020.DK, decyzja znak: DRP.WPAII.411.4569.2022.MTU, umowa nr 17/2021, umowa nr 4/2020, umowa nr 74/2019.

dotyczących zwrotu dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych lub odroczenie terminu ich płatności, prowadzono je w sposób długotrwały, tj. od 98 do 1084 dni od dnia wpływu wniosku do wydania decyzji, lub zawarcia umowy, co było niezgodne z art. 35 § 3 k.p.a. lub nie stosowano przepisów k.p.a.

(akta kontroli t. 1 str. 206-220; t. 6 str. 618-638)

12. Zakres zadań IOD w PFRON uwzględniał zadanie zatwierdzania wniosków oraz nadawania upoważnień z zakresu przetwarzania danych osobowych w imieniu administratora danych osobowych, co było niezgodne z art. 38 ust. 6 RODO.

(akta kontroli t. 4 str. 275-289, 292-314, 317-318, 320)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Niezwłoczne opracowanie i wdrożenie przez Prezesa Zarządu PFRON planu naprawczego w poszczególnych obszarach dochodzenia należności.

W szczególności plan powinien uwzględniać kwestie:

- a/ wyeliminowania przypadków przedawnień zarówno w zakresie dochodzenia roszczeń, jak i przedawnienia kwot należności Funduszu;
- b/ ujmowania w księgach rachunkowych Funduszu zdarzeń dotyczących należności PFRON w sposób zgodny z art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 1-3 uor;
- c/ prawidłowego przeprowadzania inwentaryzacji należności;
- d/ poprawy terminowości prowadzonych postępowań i ich zgodności z obowiązującymi przepisami prawa;
- e/ niezwłocznego podejmowania działań windykacyjnych mających na celu odzyskanie należności Funduszu;
- f/ dostosowania struktury organizacyjnej komórek organizacyjnych PFRON w celu zapewnienia terminowej i prawidłowej realizacji zadań.

2. Ustalenie faktycznego stanu należności Funduszu.

3. Dostosowanie zakresu zadań IOD do obowiązków wynikających z RODO.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Prezesa Zarządu PFRON, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 20 stycznia 2023 r.

Kontrolerzy
Anna Żarek
Doradca ekonomiczny

/-/

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p. o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

/-/

.....
podpis

Michał Przybylski
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Bartłomiej Ślusarczyk
Specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał:

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
p. o. Dyrektor
Dariusz Rogowski

.....
podpis